

Internálták, kitelepítették — ma kedvelt amerikai írónők

(Interjú Clair Kennethel a 4. oldalon)

Késsel
az oldalukban

Ha kést döfnék az ember oldalába, akkor a jogos önvédelem nevében minden tőle telhető megtehet támadója ellen, és emiatt erkölcsi gáncs nem érheti. Védekezését az sem teszi kevésbé indokolttá, ha azt a kést nem döfik még beljebb, csak úgy szép nyugodtan benne tartják.

Ebben a helyzetben van a Szovjetunió három balti köztársaságát alkotó észt, lett és litván nemzet. Ma már nem tagadhatja Moszkva sem, hogy nem önként csatlakoztak a Szovjetunióhoz — amint ezt a kommunista propaganda évtizedeken át hirdette —, hanem a Hitler-Sztálin paktum eredményeképpen lerohanta és megszállta őket a Vörös Hadsereg, majd bekebelezte őket a szovjet állam.

Ez ellen az erőszak ellen és a nyomában közel ötven éven át minden eszközzel folytatott nemzetsorvasztás ellen láznak ma imponáló egységben és tiszteletet parancsoló bátorsággal a balti nemzetek. Hármuk közül is talán az egymillió észt nemzet a legmerészebb.

Csekély lélekszámuk miatt ők vannak a leginkább szorongatott helyzetben. Az oroszok betelepülése olyan arányokat öltött, hogy az észtek nemzetként való fennmaradása is komoly veszélybe jutott. Az észtek felismerték: ha megálljt nem parancsolnak ennek a folyamatnak, tíz éven belül kisebbségbe kerülnek saját hazájukban. Egyes területeken, főleg városokban már ma is a betelepült nem-észtek alkotják a többséget.

Az alulról támadt tömegmozgalom, az észt Népfrent maga mellé tudta állítani a köztársaság kormányát és Legfelsőbb Tanácsát, amelyek szembefordultak a moszkvai központosítással, gazdasági kizsákmányolással és oroszosítással. A nemzeti végveszély órájában rendkívüli intézkedéseket hoztak az észt nép megmaradása érdekében. Ezek a rendszabályok beleütköztek Moszkva és a helybeli, betelepült oroszok ellenállásába.

Az orosz lakosság, melynek jelentős része hosszú évek, sőt évtizedek óta él Észtországban, zömében mindmáig nem volt hajlandó megtanulni észtül, miközben megszállta az ipar, a közigazgatás és a különféle intézmények nagy részét, arra kényszerítve az észt őslakosságot, hogy megtanuljon oroszul. Az észt törvényhozás most kimondta, hogy a köztársaságban az észt a hivatalos nyelv. Az oroszok, akiket itt nem törzsökös nemzeti kisebbségnek, hanem az erőszakos hódítást kihasználó betolakodóknak tekint az őslakosság, most az egyenjogúságot és a kisebbségi jogokat kéri számon az észteken, akik miattuk maholnap kiszorulnak saját hazájukból. Az sem tetszik az oroszoknak, hogy az új észt törvények szerint választójoga csak annak van, aki legalább két éve azonos helyen lakik. Az észtek azonban végre gazdák akarnak lenni saját szülőföldjükön, és nem kívánják a mind nagyobb számban beáramló oroszoknak és más nem-észt nemzetiségűeknek a kezébe adni a döntést Észtország sorsáról. Ha így fogjuk fel (és lehet-e másképp?), akkor a két éves egyhelybenlakásra vonatkozó előírást még nagyon is mérsékeltnak kell tartanunk.

Az észt Legfelsőbb Tanács betiltotta a köztársaság gyáraiban folyó sztrájkokat, amelyeket az orosz munkások folytatnak az említett két törvény ellen. Formálisan az oroszoknak igazuk lehet, formailag talán csakugyan kifogásolható, hogy egy nemzeti függetlenségi mozgalom, amely ráadásul demokráciát akar teremteni a szuverén Észtországban, jónak látja a sztrájkjog korlátozását és nem ad egyenlőséget az országban használatos nyelveknek. Valójában mégis az észteké az igazság: orosz késsel az oldalukban jogos önvédelemből cselekszenek.

Gadó György

Akadékoskodó Petőfi-kutatók

Harcban költőnk hazahozataláért

— A múlt héten betörték az irodámba — fogad Morvai Ferenc, a Megamorv Kazánfejlesztő Iroda vezetője és tulajdonosa, a Petőfi Bizottság alelnöke. — A betörő, vagy betörők semmit se vittek el, csak a Petőfi dokumentumok másolatát. Elég furcsa a dolog, mert meglehetősen sok készpénzt tartottam akkor épp itthon, és az irodámban van néhány nagy értékű ajándékba kapott nemesfém dísz tárgy is. Azok nem kellettek a betörőnek.

Morvai Ferenc nevét nem először kapta fel az ország, a hírnév, nem először beszélnek róla országszerte. Kazánjai révén a fél világon ismerik a nevet, a „kazánkirály” pedig egyéb tevékenységével is többször került az érdeklődés középpontjába. A gyöngyös melletti Nagyredén irodájában hat telefonvonal, telefax-berendezés, amely műholdon keresztül a világ bármely pontjával pillanatokon belül kapcsolatot tud teremteni. Az udvaron álló korszerű üzemcsarnokban pedig olyan kazánok készülnek, ame-

lyek alkalmasak a kórházi veszélyes hulladékok tökéletes megsemmisítésére, sőt ezekből másodlagos energia nyerésére. Most mégsem gazdálkodási eredményeiről, az országnak is komoly devizamennyiséget hozó tevékenységéről, hanem az utóbbi időben országos beszédtemát adó, érvek és ellenérvek, rosszindulatú pletykák és tudományos szintű nyilatkozatok keresztüztüzében álló Megamorv-Petőfi Expedícióról beszélünk.

— Mindig is érdekelt a költő forradalmár Petőfi sorsa — mondja. — Szívesen olvastam a verseit és bár valószínűsíthető volt a segesvári halála, az egyéb Szibériával kapcsolatos legendákat is ismertem. Tavaly ősszel döntöttem úgy, hogy bekapcsolodom a száznegyven éve eltűnt költő felkutatásába. Több hónapos levéltári és egyéb anyaggyűjtés előzte meg ezt. 1988 októberében határoztuk el a Megamorv-Petőfi Bizottság megalakítását, ami 1989. január 16-án megtörtént.

— A bizottság által szervezett expedíció miért éppen Barguzinban kereste Petőfit?

— Őt tényfeltáró Megamorv-Petőfi Expedíció járt a

folytatás a 3. oldalon



Morvai Ferenc Petőfi csontjaival (A felvétel Barguzinban készült)

Jugoszláviai levelezőnkől

Mennyit ér a kétmillió dináros bankjegy?

Az infláció hétköznapijai

Úgy látszik, a jugoszlávok már sosem tanulják meg a saját pénzüik használatát. Tulajdonképpen kötelező lenne a huszonhárom évvel ezelőtti bevezetett új dinárban írni és beszélni, a közéletben azonban zagván keveredik a régi és az új szóbeli használata, s most, hogy a napokban megjelent az ezidáig legnagyobb címletű bankjegy, a kétmillió dináros, egy tévériportban láthattuk, hogy az emberek ki sem tudták mondani, hogy tulajdonképpen milyen névértékű bankjegyet mutatnak nekik. Volt, aki azt mondta rá, hogy az 20 000 dinár, azon logika alapján, hogy régi dinárt tart a kezében, tehát le kell vágni a sok nullából ketőt, mivel az új dinárt annak-

idején úgy alkották meg, hogy a denomináció százszoros volt. Aki pedig felismerte az igazi értékét, azt mondta rá, hogy az kétszázmillió dinár, mert ő meg hozzáért gondolatban két nullát a valódi értékhez. Lassan oda jutnak az emberek, hogy dinárban csak szükségből beszélnek, mindent a leginkább elterjedt valutában, nyugatnémet márkában fejeznek ki. Már-már az állam is, nemrégén ugyanis kormányrendelettel tették lehetővé, hogy a nyugati vendégek saját valutájukban fizessék ki szállodai és egyéb idegenforgalmi költségeiket.

A boltokban sem a vevő, sem az eladó nem ismeri, nincs ideje megtanulni, mi mennyibe kerül, mert naponta változik

szinte mindennek az ára. Az már közmondásos, hogy külön árcédularagasztó munkacsoportot kénytelenek alkalmazni a kereskedők, de így sem győzik a kereskedőket, a felügyelők pedig az ellenőrzést, azt azonban kevesebben tudják, hogy a bankok nem tudnak mit kezdeni a pénzkötegekkel, mert egyszerűen nem tudják hol tárolni, s persze gondot okoz a hatalmas tömegű pénz szállítása és ide-oda rakosgatása, nem beszélve a bankban dolgozó alkalmazottak új réméről, a számolgotásról.

Az előrejelzés szerint az igazi árrobbanás még csak ezután fog bekövetkezni, noha a kormányfő ígérete szerint az év végére mérséklődik, vagy talán

éppen meg is szűnik a pénzromlás: Ha megszűnik is, addigra olyan méretűvé fog válni, ami már nem is csak hasonlít a háború utáni években Magyarországon átélt inflációhoz, hanem szinte azonos lesz vele. Az év első felének elteltekor a statisztikusok elkészítették az idei pénzromlás méreteiről a kimutatásait és az egy év leforgása alatt bekövetkeztét is.

A sokáig legolcsóbb élelmiszerként számontartott és éppen ezért népi kenyérnek titulált barnakenyér az év első negyedében szerény 94,5 százalékkal drágult meg, április végéig azonban már 206,7-del,

folytatás a 2. oldalon

Megkezdődött a szüret

A tíz nappal ezelőtti próbaszüret eredménye alapján a hét végén megkezdődött a szüret a Balatonboglári Mezőgazdasági Kombinát lengyeltői területén. 23 hektár csabagyöngye fordult érőre, sajnos, a tervezettnél gyengébb eredménnyel, ugyanis Dankó József területvezető szerint a várt 100 mázsa helyett csak mintegy 62 mázsa terméssel fizet idén ez a kiváló pezsgőalapanyag.

Talán három nap alatt lefogy a termés, nem is szabad várni vele. A próbaszüretkor 15-ös mustfokot mértünk, meg lehet fogni, a must eléggé ragadós — mutatja Lajos Lajos, ágazatvezető.

Ebből a szőlőfajtából idén nem tudtak exportálni, a legfontosabb agrokémiai beavatkozások ellenére a fűtőkön jelen vannak a gombafertőzés nyomai. Nagyon gondos válogatással a sérült szemeket el lehetne távolítani, de a ráfordítandó munka nem éri meg. Borszőlőként való feldolgozással kiváló alapanyaga egyaránt a pezsgőgyártásnak és a mustotályos ízű boroknak.

Ebben a területen található egyébként Európa legnagyobb összefüggő dióültetvénye is. A mintegy 100 hektáros területen tízezer darab diófa termésétől rogyadoznak az ágak. A területvezető szerint rekordtermésre számítanak, 25-30 kilót megad majd mindegyik fa.

A szüret megindulása előtti napon tartotta egyeztető megbeszélését a Viticoop-Balaton

szőlőtermelő társulás. Megalkulásuk tizedik évfordulóján avatták fel Villáműző Szent Donát szobrát, melyet a Balatonboglári Mezőgazdasági Kombinát szőlőiskolai bormúzeumában helyeztek el. Szent Donát a dunántúli szőlőtermesztők védőszentje, aki vértanú püspökként került a történelemkönyvekbe. Ugyancsak vértanú püspök volt Szent Orbán, ő inkább az alföldi gazdák védőszentje, a tavaszi fagyok

előzője. Szent Donát a jégverés és villámcsapás elhárítója. Kiss Sándor szobrászművész alkotása nemcsak a termelési rendszer tagjainak védőszentje, hanem a bormúzeum látogatóinak is kellemes látvány. Így is lehet összekapcsolni a hétköznapi gazdasági életet az idegenforgalommal és meg teremteni „hagyományúzó kor” igazi értékeit képviselő hagyományokat.

(alfi)



Ha már Szent Donát megvédte

(fotó: czakó)

Könnyre fakadhat a könnyűipar?

Miközben az iparvállalatok jó része foglalkoztatási gondokkal küzd, a könnyűiparban ezzel ellentétes folyamat tapasztalható: az ágazatban összességében még mindig munkaerőhiány van.

Az Ipari Minisztérium tájékoztatása szerint a könnyűipari vállalatoknál ezidáig nem voltak foglalkoztatási gondok. Annak ellenére sem, hogy a struktúráváltás, a termékszerkezet korszerűsítése és a piac igényeihez való alkalmazkodás a könnyűipari cégektől is számos átszervezést és ezzel egyidejűleg létszám-átcsoportosítást igényelt.

Az Ipari Minisztérium felmérése szerint az elmúlt 13 év alatt csak a ruházati iparból 68 ezer ember távozott. A könnyűipari vállalatoknál hosszú ideje évi 4-5 százalékkal csökken a létszám. A folyamatos létszámcsökkenésnek több oka is van. A könnyűiparban meglévő rossz munkakörülmények miatt ezek az üzemek nem vonzóak. Ráadásul a gyakrakon zajos, poros, többműszakos munkát végzők az ipari átlagnál lényegesen kevesebbet keresnek; átlagosan mintegy 1500 forintos a bérelmaradás. Ennél is rosszabb a helyzet a ruháiparban, ahol a szakemberek 2000 forinttal keresnek kevesebbet az ipari átlagnál.

A könnyűipar jövedelmentermelő képessége továbbra sem teszi lehetővé, hogy az ágazat megújuljon. Az idén az első félévben a cégek nyeresége egyharmadára csökkent. Ez ugyancsak azt eredményezi, hogy a munkaerő a jövedelmezőbb cégekhez „menekül”.

Az Ipari Minisztérium a strukturális átalakulást továbbra sem akarja befolyásolni, a vállalatoknak maguknak kell megoldani a felmerülő problémákat.

A könnyűipari cégek egy része — élve önállóságával — egyelőre az idegen munkaerő alkalmazásában látja a megoldást. Így például a gyapjúiparban mintegy 100 mongol, a textiliparban többszáz vietnami és több mint kétezer kubai vendégmunkás dolgozik. Az Ipari

Minisztérium véleménye szerint az elkövetkező öt évben a könnyűipar továbbra is munkaerő-feltevő lesz, bár arra lehet számítani, hogy a külföldi munkaerő részvétele jelentősen csökken.

A struktúra-átalakítás folytatása, új vegyesvállalatok létrehozása, a modern technika elterjesztése rövid időn belül helyenként foglalkoztatási gondot eredményezhet. Egyelőre azonban a könnyűiparban ezzel a vállalatok nem számolnak.

Ki kicsoda?

A kis vegyesboltban a pénztárban az egyik pénztáros gyakorta nem éppen kereskedőhöz illő módon beszél a vásárlókkal. Márcsak úgy, mintha minden vásárló érte volna és nem fordítva. Néha — ok nélkül is — alaposan lekapja a vásárlókat. Ezt tettené egy alkalommal, amikor egyik vásárló már nem bírta el a pártjára állt a „lebarntott” asszonynak. A pénztáros meg is jegyezte, hogy mi köze a másoknak pártjára állásához, ne avatkozzék bele a más dolgába.

Rövidesen, aki nem állhatta meg, hogy milyen a pénztárosnő magatartása, a boltban találkozott egyik ismerősével és szívélyesen köszöntötték egymást, aki közben a pénztárosnővel beszélgetett.

Azt még hallotta, hogy a pénztárosnő megkérdezte beszélgetőtársától, ki az, kivel néhány szót váltott? Ő mondta, hogy a férje nyugdíjas igazgató. Volt is erre nagy szemmeresztés.

Közben a nyugdíjas igazgató felesége a gondolákból bevásárló kosarába rakta a szükségeseket és odalépett fizetni a pénztárhoz.

Most aztán ő lepődött meg, hogy a korábbi pénztárosnő milyen negédes és udvarias volt vele szemben.

Úgy látszik, egyes boltokban még ma is az számít a pénztárnál, hogy ki a vásárló, illetve mi volt korábban az illető vagy férjének a foglalkozása, beosztása. Pedig a pénze mindenkinek egyaránt értékes, ugyanannyit ér. Legalábbis így kellene lenni abban a boltban, ahol sokan vásárolnak, nemcsak nyugdíjas igazgatók feleségeik.

Kiss József

Jugoszláviai levelezőnkől

Mennyit ér a kétmillió dináros bankjegy?

Az infláció hétköznapijai

folytatás az 1. oldalról

ami az év végére előrevetítve 681,7 százalékot tesz. Csak szédeleg az ember az ilyen arányú drágulásról olvasván, hát még ha élni kénytelen vele. De ennek a kenyérnek a drágulása még nem is rekord, noha az előrejelzés szerint az évi drágulása meghaladja majd az 1123 százalékot. A kimutatások szerint a drágulási rekordot, ami tavaly júniustól az idén júniusig az őszibarack tartja: majdnem harmincszor annyiba kerül, mint egy évvel korábban, amit az adatok feldolgozásával foglalkozó szerkesztőségi hozzáértők már jobb szeretnek így kifejezni, mert mit is érthet az

ember abból, ha azt olvassa, hogy a drágulása 2846,2 százalékos volt. A szilváié meg 2181. A műanyagfüggönyé 195,9, a rajzszögé 1340,4, az alapvető élelmiszerek egyike, a cukor 1608,2 százalékkal drágult.

A szédítő számsor után kíséreljünk meg válaszolni a címben feltett kérdésre. A hetvendekás felakartani a három 10 000 dinár, az új bankjegyen tehát kétszáz kiló vásárolható belőle. Az olcsó hús kilója 100 000 dinár, a drágábbé 200 ezer ez utóbbiból tehát 10 kilót vehet a kétmillió bankjegy boldog tulajdonosa. Ha futja neki rá, mert nem sokkal több mostanában az átlagos havi kereset. Rosenthal Károly

Használhatják szimbólumaikat és szabadon élhetnek

Törzsökös nemzetek rendezett jogai

Ljubljanában nyilvánosságra hozták a szlovén köztársasági alkotmány módosítási javaslatát. Ebben a jugoszláv tagköztársaságban már eddig is magas szintű nemzetiségvédelmi rendszer volt érvényben, de most modellváltásra kerül sor: a pártállam jellegű megoldásokat a demokratikus jogállam eszköztára váltja fel, s az egész kisebbségvédelmi mechanizmus jogi megalapozottságúvá válik.

Mint az újvidéki Magyar Szó kommentárjában kiemelte, az új modellben összekapcsolódnak az emberi jogok, a politikai szabadságjogok, valamint a nemzetiségi különjogok kategóriái. Az egyéni szabadságjogok bővülnek a kollektív nemzetiségi jogok irányába. Olyan jogszabályok kerülnek be az alkotmányba, amelyek révén nemcsak a korszerű és hatékony kisebbségvédelem válik lehetővé, hanem a nemzetiségek, ez esetben az olaszok és a magyarok kollektívainak fejlődése, előbbemenetele is.

A módosítási javaslat kimondja, hogy a nemzetiségvédelmi rendszer a szlovéniai törzsökös nemzetiségekre, az olaszokra és a magyarokra vonatkozik. Ezek számára az alkotmány biztosítja, hogy szabadon használják nyelvüket, kifejezésre juttassák és fejlesszék nemzeti kultúrájukat. Evégett szervezeteket alapíthatnak, használhatják népi szimbólumaikat és szabadon élhetnek alkotmányos jogaik-

kal. Hogy a jogok érvényesülése elől elgördítsen minden akadályt, a köztársaság mint társadalmi-politikai közösség, mint az állami szuverenitás kifejezője konkrét kötelezettségeket vállal. Gondoskodik az olasz és a magyar nemzetiség szükségleteiről a nevelés és az oktatás fejlesztésében, valamint a tájékoztatás, a kultúra és általában kulturális tevékenységük előbbrevitelében. A köztársaság továbbá vállalja, hogy segítséget nyújt és gondoskodik azoknak a szakembereknek a kiképzéséről, akiknek a tevékenysége jelentős szerepet játszik a nemzetiségek jogainak megvalósításában, alkotmányos helyzetének érvényesítésében. A köztársaságnak minőségileg új kötelezettsége a nemzetiségileg vegyes lakosságú területek fejlesztése.

A módosított alkotmány rögzíteni fogja azt is, hogy a köztársaság támogatja az olasz és a magyar nemzetiség együttműködését anyanemzetükkel. Teszi ezt annak tudatában, hogy az együttműködés már most is meghaladja a művelődés és az oktatás kereteit. Éppen a más területeken, különösen a gazdaságban jelentkező együttműködés miatt e két nemzetiség hídszerpe a köztársaság szempontjából is számottevő, ezért tovább kell fejleszteni.

Új minőséget hoz az az alkotmányban is kinyilvánított elhatározás, hogy a nemzetiségi jogok érvényesítését nem

befolyásolhatja a nemzetiségi lakosok száma, továbbá, hogy e jogok érvényesítése csak bizonyos mértékig kötődik azokhoz a területekhez, amelyeken a nemzetiségek élnek. E szélesebb, általánosabb jogokat törvény szabályozza. Törvényben határozzák meg azt is, hogy Szlovénia mely területein élnek a törzsökös nemzetiségek.

A vegyes nemzetiségű területeken a nemzetiségek megalakítják öngazgatási népi közösségeiket. E jellegzetes intézmények a nemzetiségek kollektív érdekeit lesznek hivatottak megfogalmazni, kifejezni és védelmezni. A többi

között úgy is, hogy a városi-községi képviselőtestületek illetékes tanácsaival egyenrangúan döntenek a nemzetiségeket érintő kérdésekben.

A szlovén alkotmánymódosítás nemzetiségi szempontból is kiemelkedő jelentőségű esemény. A jugoszláviai magyar nyelvű lapok egyöntetű értékelése szerint tovább javítja a köztársaságban élő magyarok és olaszok helyzetét. Képviselőházi elfogadására és életbe léptetésére az ősz folyamán kerül sor.

Márkus Gyula (Belgrád), MTI-Panoráma

Az egyház nem döntőbíró...

NDK-beli evangélikus intelem

Az NDK egyik legmagasabb egyházi méltósága szerint a menekült problémáját nem lehet megoldani a törvények megkerülésével. Dr. Günter Krusche, az evangélikus egyház fő elöljárója a Deutschlandfunk, az NSZK országos rádióadója számára kedd reggel adott nyilatkozatában kifejezte azt a meggyőződését, hogy a menedékkeresők hazatérése enyhítené a feszültséget. Mindemellett feltárta, hogy az NDK-ból érkező áttelepülők és menekültek számának növekedését a gazdasági viszonyokkal való elégedetlenség és a politikai csalódottság okozza. Sok állampolgár, aki reményeket fűzött a peresztrojka kisugárzó hatásához és az emberi jogok kiteljesítését is szavatoló helsinki folyamathoz, most azt tapasztalja, hogy az NDK-ban eddig nagyon kevés dolgot változott. Az NDK-ban nyilvánvalóan képtelenek biztató távlatokat tűzni az ifjúság elé. Ez a nemzedék szocialista nevelést kapott, a Nyugatot csak a televízióból ismeri, és ezáltal illúziók is támadtak benne. Az NDK evangélikus egyháza — jelentette ki Krusche — nem nyújthat és nem is kíván döntőbírói segédletet azoknak a kérdéseknek a megválaszolásához, hogy valaki távozzék-e az NDK-ból, vagy inkább maradjon. Az egyház mégis inkább a maradásra ösztönözi a embereket. Ezt a dolgot azonban lényegesen megkönnyítené az a körülmény, ha az NDK-ban felcsillanna a remény: ott is megkezdik a változás és a nyitás politikáját.

Kiszczak bicskája beletört?

A lengyel Demokrata Párt titkársága szerint Czesław Kiszczak bejelentése, hogy kész Roman Malinowski, az Egyesült Néppárt (Parasztpárt) elnöke javára visszalépni a miniszterelnöki posztról, kedvezőbb helyzetet teremtett ahhoz, hogy „nemzeti bizalmi kormány” alakulhasson Lech Wałęsa augusztus 7-i javaslatának megfelelően a Szolidaritás, az Egyesült Néppárt (Parasztpárt) és a Demokrata Párt részvételével

vel, a Lengyel Egyesült Munkáspárt mellőzésével. Kiszczak tábornok, aki több mint egy hete igyekszik egy nagykoalíciós kormányt alakítani a három szövetséges párt és a Szolidaritás bevonásával, hétfőn úgy nyilatkozott: kész a kormányfői posztot Malinowskinnak átadni, mert ez megkönnyítené az új kormány megalakítását, amelyben azonban változatlanul bent szeretné látni a LEMP képviselőit is.

Harcban költőnk hazahozataláért

folytatás az 1. oldalról

Szovjetunióban 1988 november és '89. július 1. között. Így meglehetősen pontos elképzelésekkel utaztunk, illetve kértük meg az engedélyeket az ásatásokra. Az előzetes expedíciók végigjárták Petőfi valószínűsíthető útvonalát, szovjet leltárakban kutattak a 48-as szabadságharc iratai után. Több, mint három ezer iratról rendeltünk mikrofilmeket másolatot. Olyan iratokról, mint például Bem tábornok és Kossuth Lajos eredeti levelei, az 1848-as szabadságharcra kapcsolatos hadianyagok. Személyesen is többször voltam a Művelődési Minisztériumban, a Külügyminisztériumban és a kormány magas rangú vezetőinél is a szükséges írásos támogatásuk ügyében.

— Végül mégis majdnem meghiúsult az ásatás?

— Valakik felheccelték az ottani lakosságot, hogy mi kegyeleti érzéseket megsértve fel akarjuk túrni az egész temetőt, akárjék túrni az egész temetőt, tönkretéve a sírokat, összevissza felásva mindent. Külön kiutaztam ezek után Barguzinba és ott falugyűlésen számoltam be terveinkről. Több helyi szakember és vezető is meg erősítette, hogy szó sincs itt valamiféle barbár földtúrásról, komoly tudományos munka folyik. Ígéretet tettem, hogy a fel tárási munkák befejeztével

mindent eredeti állapotának megfelelően rendbe hozunk.

— És ez megtörtént?

— Természetesen. Kivétel csak Kühelbecker síremléke, amit a burját hatóságok fognak visszaállítani.

— Megtalálták Petőfit, erről a szakemberek jelentése meggyőző érveket sorol fel. Mégsem tudták hazahozni. Miért?

— Az első pillanatoktól meg kellett küzdenünk valamiféle megmagyarázhatatlan ellenállással. Úgy tapasztaltuk, hogy Magyarországon nagyon sok embernek, felelős beosztásban lévő embernek egyáltalán nem fontos, hogy mi szétoszlata a legendát, hazahozzuk Petőfit. Ezeknek elég messze nyúlik a keze és mindent megtettek, hogy akadályozzák a munkánkat. Sokan vannak, akik karrierjüket, pénzüket, esetleg katedrájukat az eddigi Petőfi kutatásoknak köszönhetik, most pedig a Megamórv-Petőfi Bizottság megdönti eddigi állításait, tényekkel bizonyítja tévedésüket. Többször fordultunk kérelemmel a magyar Művelődési Minisztériumhoz, hogy a dokumentumokat és Petőfi esetleges, megtalált földi maradványainak hazahozataláról intézkedjenek, de Dexler Gábor a minisztérium nemzetközi fősoportfőnöke mindig eluta-

sította kérelmünket. Emiatt járt itt Magyarországon júniusban a Burját Autonóm Köztársaság Minisztertanácsának elnökhelyettese is, Nyikolaj Ivanovics Krojucskov, hogy személyesen közbejárjon a művelődési miniszternél ügyünk támogatásáért. A miniszter úr betegsége miatt Stark Antal államtitkár fogadta. Az államtitkár előtünk utasította Dexler Gábort, hogy a Külügyminisztériumon keresztül járjon el, de ezt mégsem tette meg, azért nem tudtuk Petőfi földi maradványait július 29-én hazahozni.

— Biztonságban vannak a csontok?

— Barguzinból Ulan Ude-be vittük, ahol a Burját Autonóm Köztársaság Minisztertanácsának páncéltérképében helyeztük el, abszolút biztonságban. A széf kódszámát csak én tudom, így illetéktelenek nem férhetnek hozzá. Egyébként az egész expedícióról videofilm készült, minden este összefoglaltuk a napi eseményeket, naplót vezettünk és minden részletet lefotóztunk.

— Ez az a film, amit végül nem láthatnak a magyar televízió nézői?

— Nem biztos, hogy nem láthatják. Tény, hogy vitáim voltak a televízió három első számú vezetőjével. Az előzetes



szerződésünket nem tartották be, olyan dolgokat akartak, amelyek ellenkeznek az elveimmel, nem tartották az adott szavukat, úgyhogy sajnálattal, de úgy döntöttünk, hogy a televízióval a jövőben semmiféle kapcsolatot nem tartunk, anyagaikat nem adjuk át és nem engedélyezzük, hogy rólunk bármit is nyilvánosságra hozzanak. Az elkészült dokumentumfilmeket — a jelenlegi álláspont szerint —, csak a harmadik kábeltelevízió keresztül hozzuk nyilvánosságra.

— A hírek szerint azért nem tudott a televízióval meg egyezni, mert a dokumentumfilmeket a saját reklámfilmje bemutatásához kötötte. Igaz ez?

— Mivel a Petőfi-kutatás eddig több, mint tízmillió forintomba került és még körülbelül ennyi összegre lesz szükség a temetésig, kértem, hogy a televízió a filmek vetítéséért másfélmilliót fizessen a kazánfejlesztő irodának. Anyagi nehézségekre hivatkozva ők kérték, hogy ebből ötszáz ezer forintot úgy törleszteni, hogy levetítik az általam elkészített reklámfilmet, ami a kórházi hulladékégető kazánomat mutatja be. Végül ez is úgy került a köztudatba, hogy én akarom reklámozni a kazánjaimat, és ezt Petőfi nevével kötöm össze.

— Tehát akkor nem láthatjuk a televízióban az expedíció munkáját bemutató filmeket?

— Nem tudok végleges választ adni. Nyílt levelet írtam a kormánynak, és a legfőbb ügyésznek, amelyben azt kér-

tem, hogy tegyék lehetővé, hogy a tévé vezetőivel leüljek a kamerák elé, élő közvetítésben vitassuk meg a kérdést, vagy pedig távolítsák el a televízió vezetéséből ezeket az embereket, akkor átadom a vetítés jogát. Most kaptam meg a televízió elnökének a levelét, amelyben jelezte, hogy hajlandóak a nyilvános tévévitára. Szeretném, ha ez csütörtökön megtörténne. Egyelőre ennyit tudok mondani, a feltételeimet közltem és még holnap felveszem a kapcsolatot a televízió elnökével, hogy megbeszéljük mikor kerül sor erre a nyilvános számadásra.

— Azt hiszem ennyi most nekünk is elég, a további fejleményekre természetesen viszatérünk és arról részletesen tájékoztatjuk a Dátum olvasóit.

Tamási János

1989. augusztus 16.

D Á T U M

3

Az ostobaság nem szerves alkotóeleme az ellenzékiességnek

Szövetség a magyar paraszti jövőért

Kádár János belügyminiszeri rendelettel tiltotta be a Magyar Parasztszövetség működését 1948. szeptember 14-én. Alig egy hónappal a betiltás előtt mondta el híressé — hírhedtű — vált kecskeméti beszédét Rákosi Mátyás a mezőgazdaság „szocialista átszervezéséről”, alig egy héttel a betiltás előtt adta ki rendeletét a belügyminiszter az ÁVH létrehozásáról.

Az elmúlt 41 évben a parasztság nem rendelkezett saját érdekvédelmi szervezettel, a TOT inkább kiszolgáltatója mint kiszolgálója volt. A mai politikai konjunktúrában mintha mindenki ráébredt volna a falu fontosságára, persze ez a választások előtt teljesen érthető. A parasztság válogathatna az önjelölt képviselőkben, néhányan mégis úgy döntöttek, megoldják ezt maguk.

Április 30-án a szövetség több régi aktivistája, egykori aranykalászos gazdák — köztük Vörös Vince egykori főtitkár — kimondta a Magyar Parasztszövetség újjáalakítását, és három hónappal ezután megtartották az első nagyválasztmányi ülésüket. Török-koppányban 14 megye és Budapest képviselőiben több mint 250 küldött jelent meg, és az alapszabály elfogadásával, a vezetőség megválasztásával a újjalakítás tette az újjalakítás. Elnökké az egykori alapítót Vörös Vincét választották, főtitkárrá pedig Gerbovits Jenő 65 éves kertészmezőköt, zicsi gazdálkodót, egykori Aranykalászos gazdát. Az új főtitkár kérdeztem a szövetség



céljairól, helyéről a politikai palettán.

— Programunk még nincs, ennek megalkotására az ideiglenes intézőbizottságnak nem volt jogosítványa. A fő törekvéseinket az április 30-i zászlóbontáskor megfogalmazott kiáltványban rögzítettük. Célunk a szektorsemlegesség elérése, mindenféle diszkrimináció megszüntetése; beleszólást kérünk minden döntésbe, melyben a hatalom a földről, a faluról, az erdőről rendelkezik; követeljük a parasztság erkölcsi, jogi, anyagi rehabilitását, a szövetségi eszme megtisztítását.

Röviden, a parasztság, a falu érdekeit akarjuk képviselni. A kiáltványban gyakorlatilag minden benne van, ezt egészítjük majd ki a tagság javaslataival a programalkotó nagyválasztmányon.

— Ezek szerint még mindig kicsit ideiglenesnek tekinthető a szövetség működése?

— Április 30-án választottunk egy ideiglenes intézőbizottságot, hogy az első nagyválasztmányra a programot, az alapszabályt előkészítse. Akkor nem tudtuk, hogy ideiglenes vezetőséggel nem jegyezhet be bennünket a cégbíróóság. Szándékunk ellenére előre kellett hoznunk a nagyválasztmányt, hogy eleget tudjunk tenni az előírásoknak. Ebből adódhat aztán mindenféle feltételezések az önjelöltségről.

— Önöket tartották önjelölteknek?

— Igen. Egy ilyen szervezet alakításakor tudomásul kell venni, már négy megye is nagy ahhoz, hogy az emberek ismerjék egymást. Mi, Aranykalászos gazdák ez alól kicsit kivételek vagyunk, az egész országban tudjuk, hol vannak a társaink. Persze ez nem garancia az átlagember számára, várható volt, hogy ilyen vádakak kapunk. Legföljebb annyit tehetünk, hogy a jogi formula elle-

nére ideiglenesnek tekintjük magunkat. A következő nagyválasztmányig ismerkedünk, ki-ki fölfedi, megmutatja magát, és akkor lehet igazán választani.

— Mennyi köze van a Kisgazdapártnak a Parasztszövetséghez? Úgy tudom, nagyon sokan itt is, ott is tisztséget viselnek.

— Sokan összetévesztik a két szervezetet, pedig erről szó sincs. Nagy szerencsétlensége a magyar parasztságnak a megosztottság. 1945 után a Nemzeti Parasztpárt úgy állította be, hogy az újonnan földhöz jutottnak mások az érdekei, mint a „zsidó parasztságnak”. Sajnos ezt a hazugságot sikerült megerősíteni nagyon sok szegényemberrel. Ezt még tetézte, hogy ugyanakkor minden jobb oldali elem beözönlött a Kisgazdapártba, mert attól jobbra már nem lehetett pártot alakítani. Így lett belőlünk veszünkre Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt. Ebből lett az a demonstratív győzelem a választásokon, pedig a valóságban csak 30-40 százaléki paraszti szavazónk volt.

Vörös Vincék akkor felismerték, hogy egyik parasztpárt sem lehet a magyar parasztság igazi képviselője, és így került sor a Parasztszövetség létrehozására. Nemrég a Jurta Színházbeli kavalkádban odamentem a Vincéhez, hogy megint rossz a Kisgazdapárt vezetésében a városiak és a parasztság aránya. Sokan emiatt értelmiség ellenesnek tartanak, pedig kicsit én is értelmiséginek érzem magam — okleveles kertészmező-

nők vagyok, angolul, németül, franciául beszélek. Én azt mondom, ha ez Kisgazdapárt, akkor az arányokat tartjuk meg.

Mivel ezekről a dolgokról sokan értesültek, el kezdtek jönni a levelek a Vörös Vincéhez és hozzám is. A szervezőskor erre a 100—120 levélre válaszoltunk, nekik küldtünk meghívót.

— Ezek szerint a szövetség mentes mindenféle pártjellegtől, bárki beléphet, akinek hasonló az érdekei?

— Igen, ez a múltban is így volt, most is így lesz. Régen is voltak a szövetségben kisgazdapártiak, parasztpártiak, pártion kívüliek, sőt kommunisták is.

— A parasztság szempontjából lényeges kérdés a térszek jövője, Ön hogy vélekedik erről?

— Alapvető kérdés a föld tulajdonjogának rendezése, és a használat fakultatívva tétele. Döntse el mindenki a képességei, helyzete alapján, hogy mit kíván, mit bír vállalni. Aki úgy érzi, hogy nem képes az önálló vállalkozásra az köthessen egy normális piacorientált bérletet. Szeretnénk egy másfajta szövetségi rendszert — a dán szövetségeket mintájára —, ahol az állam csak a törvényeséget felügyeli. Ez nagy segítség lenne az államnak is, mert annál kevesebb a gondja, minél több a vállalkozó. Már Adam Smith is megmondta, hogy a szocializmus azért nem jó, mert elűzi az individuumot, dajkaságba teszi az egyént, követke-

zéseképpen az egyén mindent az államtól vár.

— A nagyválasztmányi ülés egyik hozzászólója elég arrogánsan és általánosítva beszélt az oroszokról, a kommunistákról. Mennyire jellemző ez a tagjaikra, milyen lesz a szövetség politikai stílusa?

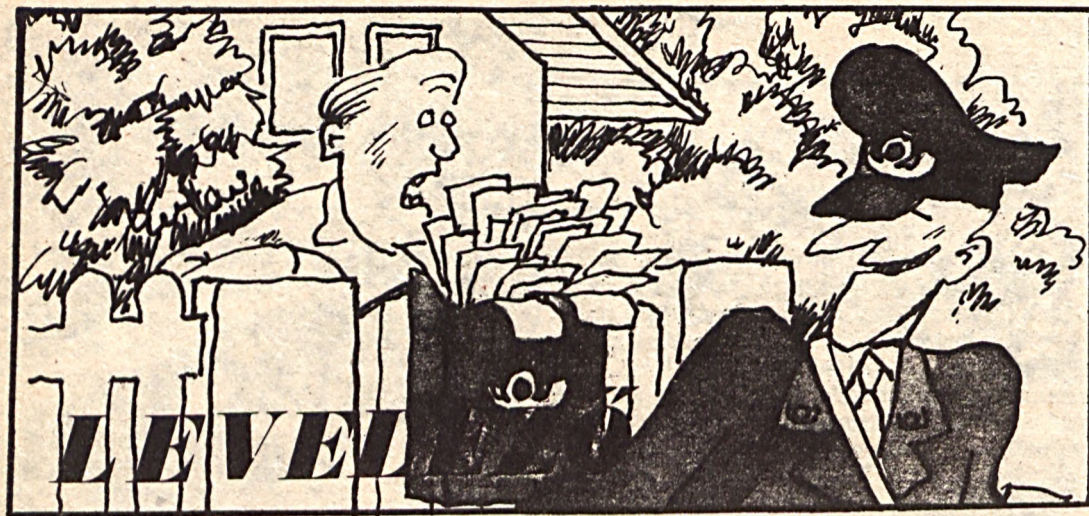
— Mi a békés együttélést valljuk. Attól, hogy követeléseink vannak, még nem kell ostobának, pökhendinek lennünk. Tárgyalni kell. Szeretnénk legalább a választásokig békében eljutni, mert ha szétverjük a kormányt, akkor nem lesz kivel tárgyalni. Az ostobaság nem szerves alkotóeleme az ellenzékiességnek, végre tanuljunk meg politizálni, vitakozni. Az elmúlt 40 év bűnös dolgai most nem lehet Németh Miklóskék asztalára letenni, ez megint igazságtalan lenne.

— Végül egy félig személyes, de a szövetség szempontjából is érdekes kérdés: Önt augusztus 5-én a Kisgazdapárt Somogy megyei elnökévé választották, másnap pedig a Parasztszövetség főtitkárává. Hogyan tudja ezt összeegyeztetni magában?

— Ez csak egy ideiglenes állapot. Én nem vágytam a párt megyei elnöki tisztre, mégis vállaltam, mert valahogy le kell rendezni azt a hónapok óta tartó zavaros helyzetet, amit néhány nem odavaló ember csinált. Mihelyt megtaláljuk a megfelelő embert, nyomban megválok az elnöki tisztségtől.

Györfly Árpád

(Aki a szövetséggel kapcsolatba kíván lépni, ezt az alábbi címen teheti: Magyar Parasztszövetség, Gerbovits Jenő főtitkár 8672 Zics, Deák F. u. 9.)



Tisztelt „—filó—”!

Olvastam „a kocsmáros jót röhög” címen megjelent cikkét, és nagyon elkeserítőnek tartom a falusi lakosság helyzetét. Ha jól emlékszem, a HVG-ben olvastam, hogy az osztrák falvaktól a mi falvaink 130 évvel le vannak maradva. „Szép” helyzet 44 évvel a felszabadulás után. Egy olyan társadalomban, ahol a legfőbb érték az ember, a népjólét, legalábbis a sokszor hirdett, többször nyomtatásban is megjelentetett szövegek szerint.

A falvak elnéptelenedésének okai a kitélepítésekben, a padlásöprésekben, a kulákliságokban, az erőszakos tsz-szervezésekben, iskola-, tanácsközvetítésekben keresendők elsősorban. Másodsorban pedig abban, hogy a falusi lakosság, különösen a kisebb településeken olyan, sőt még olyanabb az ellátás, mint amit Ön cikkében leírt.

Azon szocialista alapelv, hogy a falu kerüljön közelebb a városhoz, sem valósult meg. A falvak jelentős részében nem lehet tőkeháshoz jutni, péksüteményhez, friss kenyérhez.

Azok az emberek, akik az élelmiszer-alapanyagokat megtermelik, nem jutnak megfelelő élelmiszerekhez.

A kereskedelmi hálózat „szocialista” módon úgy lett kialakítva, megszervezve, hogy a városi lakosság ellátása jó legyen. Ez sikerült is...

A földművesek, a falusi lakosság hozta létre az FMSZ-ét a hős-időkben, hogy az ellátást oldják meg a falvakban. Ez a nemzet is ma már csak arra törekszik, hogy a városokba, illetve az ottani kereskedelemben fektesse be pénzét. A falvak nagy részében ma már csak öreg emberek élnek, olyan emberek, akik egész életüket nehéz körülmények között végzett munkával töltötték el. Úgy látszik, hogy ezekre az emberekre csak addig gondolt a társadalom, amíg dolgoztak, munkájukra szükség volt.

Szerencsére vannak még olyan települések, mint Decs, ahol a község és a tsz vezetői sokat tesznek annak érdekében, hogy emberi legyen a falusi lakosság ellátása. Kérem, ha ideje engedni, írjon erről is lapjokban.

Üdvözlettel:
Máté Gergely
Decs, Tsz.

Egyszerű segéd munkás vagyok

Elnézést kérek, úgy érzem lapjuk nyomán néhány gondolatot le kell, hogy írjak. Beteg vagyok, ha valamely nap nem tudom megszerezni ösztönt leír soraikat. Pécssett dolgozom, szívem szerint lapterjesztőik lennék, ha korom erre alkalmas lenne. Édesapám postás volt. Kültérletti postakézbesítő (Újpetre-Peterd). Soha nem felejttem el, ha valaki mert mondani valamit, akkor hozta azt az újságot. Mindennap megveszem az Önök lapját, — sőt meg is fogom rendelni (a Dunántúlit lemondtam).

Lapjuk közlései bátrak és nyíltak!

Amikor a mai napon elolvastam a „Kísértő örökségünk” c. cikkét, a szívem majd meghasadt, mert... 1955-ben lettem vb. titkár, Villánykövesden és környékén. Végig éltem az utólagos tragédiákat. Monográfiát írtam, pártapparátusi helyzetem miatt az nem jelenhetett meg. 12 év után meg kellett válnom tisztségemtől. Nem bánom, sőt örülök neki. A sok megaláztatás — amely engem ért, szívemben van. Ma egy egyszerű segéd munkás vagyok, s jól érzem magam, mert nem kell gondolkod-

Tisztelt Szerkesztőség!

Az utóbbi időben többször előfordult, hogy 2-3 egymás után való nap nem jelent meg az újságosoknál a Dátum, noha az újságos listáján ki lett küldve. Mi az oka? Talán szabotálná a kiküldést egy vagy több sztálinista kommunista? Ez a Kis újságnál is fennállhat, helyenként, tudomásom szerint.

Illó volna a szándékos akadékoskodókat eltávolítani!

Tisztelettel: Török István
Székesfehérvár

Mindössze egy kérésem van. Szeretnék választ kapni arra, hogy megkapták-e a Dátum c. napilapra az előfizetési díjat. Ugyanis a következő történet: a formanyomtatványt kivágtam az újságból, és kitöltve annak rendje és módja szerint postáztam. A mintapéldányt megkaptam, azóta semmit. A hírlapkézbesítő átadta a megrendelési lapot, amit én töltöttem ki, miután kifizettem az egy óra esedékes részletet, visszakérte a megrendelőlapot, amit átadtam neki, azóta kénytelen vagyok a lapjukat az újságosnál napi 4.80-ért megvenni. Ide vonatkozó szíves válaszukat várom.

Tisztelettel: Molnár Ferenc
Székesfehérvár
(Levelét köszönjük, de kérdésére csak a Posta adhat választ. A szerk.)

ni, csak azt tenni, amit mások mondanak! Egyszerű!

Olvastam a Zsolnay cikkeket. Nálunk azt másképpen oldották meg. Az osztályvezetők, művezetők, építésvezetők nagyon nagy summát kaptak 30-40-60-160000 nagyságrendig, a dolgozók meg egy fillért sem. Nem reális?

Pedig csak egy kis vállalat egyszerű embere vagyok, akit a pokolba kívánnak, mert sok mindent tudok. Csak van bennük emberi tartás.

Ez kikívánczolt belőlem, egyéb cikkeik alapján is, és kívá-

nom önknek a kitartó, önmagukból eredő gondolataik nyílt megírását. E lapnak van tekintélye, s lesz is.

Bízom benne, irodalmi rovatakat bővítik. Babits szelleme megérdemelné!

Minden munkatársuknak nagyon jó egészséget kívánok.

Kívánom azt, hogy továbbra is az igazság alapja legyen írásuk.

Öszinte tisztelettel:

Hook István
Ivánbattyán

Tisztelt Dátum Szerkesztőség!

Többször olvastam felhívásukat, hogy hirdessen a Dátumban! Lehet, hogy nekem nehéz a felfogásom, vagy nem vagyok elég figyelmes, de sehol sem találtam utalást arra, hogyan lehet Önöknél hirdetni. Megkérem Önöket, hogy vegyék fel hirdetésemet és küldjenek egy csekket, utána ígérem, kifizetem az Önök által megállapított összeget! Amennyiben valamilyen módon nem tudják leköszölni a hirdetésemet, kérem jelezzék, hogy legalább tudjam.

Egyébként nem hízog, de minden Dátum újságot megveszek és ahogy kiolvasom, küldöm Svédországba a keresztpapámnak.

Nagyon kemény újság, nekem nagyon tetszik a stílusuk, csak arra vigyázzanak, hogy ne higgyenek az MSZMP-nek, mert ezek mindig mindenkit becsaptak és ezután is be fognak csapni. Most altató dumát nyomtatnak, mert szarban vannak, de ahogy egy kis lélegzethez jutnának, azonnal kimutatják újra primitív gonoszságukat. Ennyit erről.

Kálmáncsi Gyula
Pécs

(Hirdetését megjelentettük. A szerk.)

Olvasom a Dátumot

A minap (1989. 08. 02.) vidékre utaztam, s unalomföldnek megvettem a lapot — lévén amúgyis olvasója.

Mivel azonban szűk volt a hely (lapozásra), módszeres (át)olvasásra szántam magam. Vesztemre! Ugyanis a sok (három) darab cikk össze-(vissza)olvasása miatt, azt sem tudtam, hogy a Dátumot olvasom-e? Mivel, volt még időm, a szóban forgó cikkeket újbóli átolvasásárra: Sűrű bocsánatkérések között többször átlapoztam oda és vissza. A korábbi értelmezési zavar elmúlt ugyan, viszont a lap olyan állapotba került, hogy ismerősöm (ahová időközben megérkeztem), meglepődve szólt rám, hogy miért nem dobtam el amikor elfogyott a tízóráim?! Nagy nehezen meggyőztem arról, hogy nem volt benne még uzsonna sem. Tán el is hitte, mert zsírított az nem találtatott. Így aztán (a lapot propagálandó is) otthagytam a gyűrűt, helyenként szakadt, a csak egyszer olvasott lapot.

Kérdésem: nem lehetne-e kiküszöbölni az össze-vissza olvasást, illetve lapozgatást? Lévén, hogy ez utóbbira nincs hely minden helyzetben.

Tisztelettel: Kovács Antal
Pécs-Málom



„Boldog vagyok, hogy itt lehetek!”

Budapesti beszélgetés Clair Kenneth-vel

Randevú Rómában, Éjszaka Kairóban, Neonfény a Nílus felett. Folytassuk? Nem érdemes. Ki ne hallott volna a háborút követő magyar irodalom ezen bestsellereiről? Az írójuk a magyar Clair Kenneth abból az alkalomból érkezett hazánkba, hogy az Európa Könyvkiadó meg fogja jelentetni Clair Kenneth összes munkáját. Az első kettő — Randevú Rómában, Éjszaka Kairóban — már két hónapja megjelent, s most a harmadik utánnyomást készítik a könyvekből. Nem csoda, hogy az Európa könyvesboltba meghirdetett dedikálást fölfokozott hangulat előzte meg.

DÁTUM mag

üdvözlettel

Klancsics Klára
1989. Aug. 9.

AZ INTERJÚ

— Mondjon magáról valamit!

— Huszonhét éve vagyok USA állampolgár, ám Magyarországon születtem, valamikor az első és a második világháború között. Eredeti nevem: Bárdossy Klára, a kivégzett miniszterelnök rokona. Miután egy sztálinista költő, Aczél Tamás nagyon irigykedett első könyveim sikere miatt, így azokat beültatta. Engem és családomat internáltak, kitelepítettek. Nagyon nehéz idők voltak. Képzeld, egy helyen aludtam Bethlen Margittal és még néhány igazán híres familia lezármazottjával.

1956-ban sikerült elhagynunk Magyarországot. Szomorú illet mondani, de azokban az időkben ez tűnt a legjobbnak.

— Hogyan alakult a sorsuk Amerikában?

— Mivel szegény férjem nem tudott angolul, így csak éjszakai liftesként alkalmazták a 72 szintes Rockefeller Centerben. Én — szerencsére — jól beszéltem a nyelvet és elég magas vagyok, így egy előkelő

szőrmeszalomban lettem manőken.

Azután elkezdtem újra írni, már tizenhárom magyar könyvet írtam. Ezeket harmincnégy nyelvre fordították le. Többek között hollandra, japánra. Büszke vagyok arra, hogy magyar létemre kitüntetést kaptam öfelségétől az angol királynőtől.

Időközben egyre többen szállingóznak körénk, levegőt alig kapunk. A helyzet drámai. Az idegek pattanásig feszültek. Valahol el is szakadtak. Ilyenkor mindig összeveszik valaki valakivel, vagy közbekiabálnak. Nem baj, a kis közjátékok ellenére, a beszélgetést folytatjuk.

— Első regényét — az Éjszaka Kairóban-t — 1946-ban, huszonkét évesen írta. A többi regénye is egzotikus tájakon játszódik. Olyan fiatalon járt is ezeken a helyeken?

— Egyetlen olyan színteret sem írtam le, ahol ne jártam volna. Erőltetetten tartom azt, ha valaki könyvekből szedi az összes információt.

— Először jár itthon távozásuk után?

— Igen. A fiammal jöttem. A férjem sajnos nem tudott velünk jönni, mert egy autóbalesetben megsérült.

Olyan boldog vagyok, hogy itthon lehetek. Néha azt gondolom, hogy álmodom.

— Tudja mi furcsa itt? — kérdi.

— ?

— Az, hogy a járdán állnak az autók. Ez nincs Amerikában. (Nagyobb ország — nagyobb parkolók. F. I. megj.)

— Végül elmondaná, hogy mi várható legközelebb az Ön tollából?

— 14., új könyvemnek az a címe: Panoptikum. Már elkezdtek folytatásokban közölni az USA-ban, és karácsonyra jelenik meg könyv alakban. A magyar kiadók kérték, úgyhogy lehet, hamarosan idehaza is megjelentetik.

A TÁVOZÁS

Szemmel láthatóan ideges. Nem akarja rajongóit tovább ingerelni, úgyhogy elbocsájt. Távozóban még hallom, amint egy másik kollégának meséli, hogy a minap találkozott a Waldorf Astoriában Habsburg Ottóval, aki épp portugálul olvasta egyik könyvét. A fejedelmi utód azt kérdezte: — Maga magyar? Azt hittem amerikai.

— Nem, kérem. — válaszolta. — Én magyar vagyok.

Távozóban elmegyek a kétszeres hosszúságúra női sor előtt, és hallom a megjegyzéseket: na ez már kijött, talán mi is sorra kerülünk... (ha addig össze nem tapossák egymást).

Fejes Imre

Magyar-német régészeti kutatások Tolna megyében

Száz éve, hogy Wosinsky Mór, szekszárdi apát, a szekszárdi múzeum alapítója, befejezte ásatásait a lengyeli prae-histórikus sáncon. Ásatásai és kutatásai a megye különböző helyein a legmagasabb tudományos színvonalat képviselték a korabeli Európában. Wosinsky Mór egy neolitikus (új-kőkori) kultúra emlékeit, temetkezéseit, települési objektumait fedezte fel Lengyelen. Egy olyan kultúráét, melynek döntő szerepe volt az élelemtermelő paraszti életforma elterjesztésében az óskori Európában. A módszeres régészeti kutatások Magyarországon, illetve a Kárpát-medencében tehát Wosinsky Mór tudományos tevékenységével kezdődtek el.

Ötven évvel később kezdte el kutatásait Dombay János, a pécsi múzeum későbbi igazgatója, Baranya megyében. Itt megemlíthető a zengővárkonyi nevezetes lelőhely, ahol 368 neolitikus zsugorított csontvázas temetkezést tárt fel Dombay: máig is ez a legnagyobb mértékben kutatott neolitikus temető Európában.

És tíz éve, hogy megkezdtek feltárásainkat Mórág-Tűzkődombon a lengyeli-kultúra

most már ismert Tolna megyei lelőhelyén. Ez a kultúra hater ezekkel az előzőre keltezhető, nagyjából egyidős lehetett az ókori Egyiptom legidősebb periódusaival.

Kutatásaink elsődleges célja az volt, hogy ennek a hater ezekkel éves óskori kultúrának, illetve népességének életformáját, gazdasági és „társadalmi” viszonyait a lehető legjobban megismerjük.

Ezeknek a kutatásoknak az egyik legjelentősebb eredménye az 1985. évi szekszárdi nemzetközi régészeti konferencia volt, ahol a lengyeli-kultúra problémáiról 15 európai ország szakemberei tanácskoztak (ezt követte a második nemzetközi konferencia 1989-ben a kora-középkor témájában).

Ásatási módszereinket, technikánkat azonban nem éreztem elég jónak. Ezért jelentett számomra nagy szakmai nyereséget a nyugatnémet állami Humboldt-Alapítvány ösztöndíjának elnyerése. Ezzel majdnem két évet tölthettem el a Saar-vidéki Egyetem Régészeti Intézetében Saarbrückenben, az intézet igazgatója, Jan Lichardus professzor tudományos irányítása alatt. Olyan elemző mód-

Tornyai „toronyugrásra” készen

Bicskei hívta maga mellé

Az oroszlányi sikerredző, Tornyai Barnabás egy nagy spirálfüzetet kezében járkált fel-alá a Siófok — Rába ETO NB I-es mérkőzés után a stadion főépületében, az öltözők között. Bizonyára játékosnézőben van — nyugtázom hirtelenjében, de nyomban kételyeim is támadnak, hiszen minek ahhoz jegyzetfüzet, hogy a Rába vagy a Siófok húszas keretéből, néán a kispadjáról valakit, esetleg valakit leigazoljon. A kiszemeltokról — lévén, hogy szorgalmas jegyzetelő és statisztikákat készítő — mindent tudhat. Az meg kizárt, hogy a kezdő csapatokból vigyen Oroszlányba játékosát és a kiszemelt ást egy alapos jegyzeteléssel, témérkőzéssel is felvértekezze. Vagy talán mégsem?...

— Hogy mi a küldetésem? — kérdez vissza sokat sejtően a fiatal edző. — Ha olvastad volna a néhány sajtóorgánumban — igaz kérdőjelesen — megsejtett hírt, miszerint „Tornyai lesz Bicskei jobbkeze?”, akkor már könnyen kikövetkeztetnéd, hogy mit keresek itt.

— Ahá!... — eltűnt a kérdőjel?

— Még nem. De tény, hogy Bicskei Berci komolyan felkért, legyen a válogatott pályaedzője. Amit hallatlanul nagy megtiszteltetésnek tartok. Az általam nagyra becsült és tisztelt kapitány jobbkéz szívesen lennék, mivel a válogatottól van szó, így a másodhegedűs szerepkör is feldob — annak ellenére, hogy önálló

munkára vágyom, szeretnék mihamarabb NB I-es edző lenni. De a kialakult helyzetre való tekintettel — pályázat van, lehet, hogy Bercinek mennie kell, — sok függ a hátralevő vébéselejtező mérkőzésektől — nem ugorhatok fejest a vízbe. Egyelőre annyiban maradunk, hogy az év végén — amikor lezajlik a pályázat értékelése, tisztázódik a helyzet — visszatérünk a kérdésre. Ha marad, örömet megyek, erről már tájékoztattam jelenlegi klubomat az Oroszlányt is — így korrekt.

Addig is teljesen társadalmi munkában segítem Bercit, aki az NB I-es fordulókban különböző feladatokat ad. Játékosokat figyelek, akik a közelebbi vagy a távolabbi jövő válogatottjainál számításba jöhetnek. Következő kérdéseket megelőzendő, neveket hadd ne mondjak, Berci kérte, hogy ezeket a nyilvánosság előtt ne szellőztessék.

— Rendben van, hisz nagyjából úgy is sejtem, hogy kiket figyelhetél. De az tény, hogy Tornyai már Budapest és az NB I. felé kacsingat, amiből azt a következtetést is bátorodom levonni: az Oroszlány-körmök a most induló NB II-es bajnokságban már nem lesznek életveszélyesek.

— Ha nem ismernél, akkor nem furcsálnám ezt a feltételezést, de így... Jól tudod, ha fociban és mindent véresen komolyan veszek, amíg én vagyok az Oroszlányi Bányász edzője, a maximumot akarom kiharozni a csapatból. De a tava-

lyi bajnokságban, amikor NB II. újoncként az NB I-be jutásért rendezett osztályozó viszávágyóján, Szombathelyen három percen és a balszerencén múltott, hogy nem kötöttünk ki az élvonalban, a csapat jóval a maximum fölött teljesített. Ezt az eredményt Pappal, Grósszal, Ambrussal és a Finnországba szerződött Kiss Sanyival is nehezen lehetne megismételni. Velük együtt 24 gól is eltávozott Oroszlányból.

— De vannak új fiúk! Korábban olyan értesüléseink voltak, hogy legalább egy tucat játékosal tárgyalásban vagytok.

— Akkor mondom ami fix. A Tatabányától kaptunk három fiatal játékosát és nagy valószínűséggel leigazoljuk a Dunaújvárostól Csorbát.

— Így nem pályázza meg a dobogót az Oroszlány?

— Az 1-6 hely egyikének megszerzése a cél, de van egy olyan megérzésem, hogy közelebb leszünk a hatodik helyhez, mint az elsőhöz.

— Hogyan próbálja meg pótolni a játékerőben elszenvedett veszteséget?

— Az előbb említettek beépítésével egy, a tavalyinál lendületesebb, gyorsabb csapatot akarok.

Ha tavalyi módra nem is villogó, nem annyira eredményes Oroszlány fut ki a pályára, de az biztos, hogy Tornyai egy olyan csapatot hagy majd maga után, amelynek nem szabad hozzászűrnie az NB II mezőnyéhez.

Bálint Gy.

„Kipu”-ért 596 ezer dollár

Vasárnap késő este Tatabánya írt alá öt éves szerződést a helyi Bányász és a holland Feyenoord Rotterdam. Ennek értelmében Kiprich József öt évig Hollandiában folytatja pályafutását. Amint az szokás, a profi szerződések pénzügyi feltételeiről, a vételárról tájékoztatják a sajtót.

A Tatabánya, arra hivatkozva, hogy a Feyenoord így kívánta, elzárkózott a Kiprich eseményétől. Hogy valami nincs rendben akörül, hogy ki kért „tájékoztató stopot” az bizonyosnak tűnik. Főként azután, hogy a Feyenoord technikai igazgatója, Cor van der Gijp hazatérte után azonnal közölte a Reuter tudósítójával: Kiprich Józsefet 596 ezer dollárért vásárolták meg.

Elválnak a Disztl-fivérek útjai

Laci kelt el előbb

Múlt szombaton reggel még fogalma sem volt arról, hogy a belga FC Bruges érdeklődik iránta. Hétfőn viszont már idegesen várta, elér-e időben az MLSZ telexe a Belga Labdarúgó Szövetséghez. A magyar szövetség példás gyorsasággal intézkedett, s a tény immár tény: a védő 150 ezer dollár lefizetése után a belga együttesnél folytatja pályafutását.

— Egyáltalán: tetszik a belga futball?

— Ha tetszik, ha nem, a magyarnál jelenleg erősebb, tehát látok előrelépési és fejlődési lehetőséget.

— Messzebb kerül a válogatottól. Tapasztalat, hogy a „külföldiek” csak akkor kapnak meghívást, ha formájukról különlegesen jó hírek érkeznek.

— Erre nem tudok mit mondani. Hogy Bicskei Bertalan kapitány milyen elvek alapján válogat, ez az ő dolga. Én megiszteltetésnek veszem, ha Kispestre, ha Bruges-be érke-

zik a legjobbak közé meghívó üzenet.

— Disztl Lászlónak viszonylag könnyű dolga lehet majd, hiszen köztudomású, Bicskei kedvencei közé tartozik.

— Ezt nem én mondtam. Ha így van, büszke vagyok rá. Úgy igyekeztem mindig élni és készülni, hogy tudásom legjavát adjam. Akár a Bp. Honvéd, akár a válogatott színeiben.

— Mikor utazik Belgiumba?

— Szerda délelőtt érkezik az FC Bruges titkára Kispestre. Akkor válnak ismertté a részletek. Jelenleg annyi bizonyos, hogy egy lakást és kocsit kapok új klubomtól.

A Bruges szeptember 13-án az UEFA Kupáért lép pályára. Az ellenfél az európai élvonal holland labdarúgás egyik reprezentánsa, a Twente Enschede. — Disztl számára igazi megméretés.

Zürich, mint atlétikai főforgató

Szerdán Zürichben gyűlik össze a világ atlétikájának színe-java, hogy a hagyományokhoz híven az év legszínvonalasabb versenyével kápráztassák el a sportolók a svájci közönséget, valamint a tévé előtt ülő milliokat.

A zürichi Weltklasse Meeting hosszú évek óta a világ egyik, ha nem a legnagyobb atlétikai viadala. A sokszor még

az olimpiákét, világbajnokságokét is felülmúló színvonalat két dolog magyarázza. Minden más verseny szervezőjénél több pénz áll rendelkezésére a találkozó főmenedzserének, Andreas Brüggernek.

Tavaly a tiszta nyereségük például több, mint 200 ezer svájci frankra rúgott. A másik: az évek során már nimbusza lett a zürichi Weltklassénak,

így Brüggernek nem kell különösebben házalnia, hogy parádés mezőnyöket hozzon össze. És még valami, amivel egyes számokban rangosabb a mezőny, mint egy olimpiai döntőn.

A piros-fehér-zöld színének is lesz képviselője a svájci városban, három atléta, Vágó Béla, Ágoston Zita és Malovecz Zsuzsa kapott meghívást.



szerek és technika elsajátítására volt lehetőségem, melyeket sem nálunk, sem a Kárpát-medence többi országában nem alkalmaznak még.

Az ösztöndíj másik eredménye egy (általunk vezetett) magyar—nyugatnémet tudományos együttműködési program létrehozása volt Tolna megyében: ez azt jelenti, hogy még négy éven át a legmagasabb szinten „kiképzett” német egyetemi hallgatók vesznek részt mórág—tűzködmömi ásatásainkon technikai minőségben. Ez jelenti majd a tényleges előrelépést ezeken a feltáráson.

Ezt a régészeti együttműködést Tolna megye Tanácsának elnöke támogatja anyagilag.

A munka első évében, idén, tovább folytatódott az ásatások Mórág—Tűzködmombon. Így máig összesen 110 neolitikus zsugorított csontvázak temetkezéssel, ezek mellékleteivel rendelkezünk két különálló sírcsoportból (különböző rokonsági csoportokból). A közös ásatáshoz ebben az évben készítettünk, illetve készítettünk elő mindent. Az eredményeket publikáló cikkek, könyvek a Német Szövetségi Köztársaságban jelennek majd meg.

Reméljük, hogy ez az együttműködés más téren is hasznos lesz a megye számára is.

Dr. Zalai-Gaál István
Wosinsky Mór
Megyei Múzeum, Szekszárd



Zsugorított csontvázak sír Mórág—Tűzködmöbről
Mellelte csecsemő temetkezése kerek tálban

Neolithisches Hockergrab aus Mórág—Tűzködmomb mit der Gefäßbestattung eines Säuglings. 4-es Jahrtausend v.Chr.



Tv-forgatás a feltáráson 1986-ban: Rockenbauer Pál és az ásatásvezető, megbeszélés közben

Pál Rockenbauer an der Ausgrabung in 1986. Während der Besprechung mit dem Grabungsführer

Ungarisch-deutsche archäologische Forschungen im Komitat Tolna

Hundert Jahre her, dass Mor Wosinsky, Abt von Szekszard, Begründer des Komitatsmuseums von Szekszard, seine Ausgrabungen auf dem prähistorischen Schanzwerk von Lengyel beendete. Seine topographische Forschungen und Ausgrabungen in verschiedenen Stellen unseres Komitats repräsentierten das oberste Forschungsniveau im damaligen Europa.

Mor Wosinsky, entdeckte die Bestattungen und Siedlungsreste einer sogenannten neolithischen (neusteinzeitlichen) Kultur, welche bei der Verbreitung der lebensmittelproduzierenden Lebensweise im prähistorischen Europa eine schlaggebende Rolle gespielt hatte.

Die systematische archäologische Forschungen in Ungarn, bzw. im Karpatenbecken, begannen also mit der Forschungstätigkeit von Wosinsky.

Fünfzig Jahre später begann Janos Dombay, Direktor des Museums von Pécs, seine Forschungen im Komitat Baranya. Erwähnenswert ist die berühmte Fundstelle von Zengővárkony, wo er 368 neolithische Hockerbestattungen und verschiedene Siedlungsobjekte entdeckte.

Und es ist zehn Jahre her, dass wir unsere Ausgrabungen auf der neolithischen Fundstelle der sog. Lengyel-Kultur von Moragy-Tűzködmomb (Moragy-Feuersteinacker) im Komitat Tolna begonnen haben. Diese Kultur ist auf das 4. Jahrtausend vor Christi zu datieren, sie ist also mit den ältesten Perioden der Geschichte des al-

tertümlichen Egyptens gleichzeitig.

Mit unseren Ausgrabungen und Forschungen hatten wir das Ziel vor, die Lebensweise und Lebensform, die wirtschaftlichen und "gesellschaftlichen" Verhältnisse der sechstausend jährigen neolithischen Lengyel-Kultur so gut, wie es möglich, zu erkennen.

Als erste Ergebnis unserer Forschungen soll die internationale prähistorische Konferenz Szekszard 1985 erwähnt werden, wo die Probleme der neolithischen Lengyel-Kultur von Archäologen aus 15 europäischen Ländern behandelt und erörtert wurden. Das war die höchste Leistung der bisherigen auchologischen Forschungen im südlichen Transdanubien (Darauf folgte die zweite internationale archäologische Konferenz in Szekszard 1989 im Thema der Völkerwanderungszeit, bzw. der frühen Mittelalters).

Methodologisch waren wir aber nicht genug gut. Deswegen bedeutete das Erhalten des Stipendiums der Alexander von Humboldt-Stiftung ein wissenschaftliches Gewinn für uns. So könnte ich fast zwei Jahre am Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität des Saarlandes in Saarbrücken, unter der wissenschaftlichen Leitung von Herr Prof. Dr. Jan Lichardus, Direktoren des Instituts verbringen.

Als Ergebnis dieses Stipendiums des deutschen Staates kann die Erlernung verschiedener analytischen Methoden zu erwähnen. Solche, welche bei

uns bis heute in den prähistorischen Forschungen im Karpatenbecken nicht verwendet wurden. Das grösste Ergebnis dieses Stipendiums war aber die Entstehung einer ungarisch-deutschen wissenschaftlichen Zusammenarbeit im Komitat Tolna. Das heit, da vom nächsten Jahr an auf dem höchsten Grad ausgebildete deutsche Studenten aus Saarbrücken an unserer Ausgrabung von Moragy-Tűzködmomb teilnehmen. Das könnte aber nicht nur für unsere Forschungen, für unser Museum nützlich sein.

Die geplante ungarisch-deutsche archäologische Zusammenarbeit in Moragy-Tűzködmomb wird durch den Vorsitzenden des Komitatsrates des Komitats Tolna unterstützt und finanziert.

Erstes Jahr dieser Zusammenarbeit setzten wir die Grabungen fort, damit wurden bis heute insgesamt 110 neusteinzeitlichen Hockerbestattungen mit reichem Beigabematerial (Keramik, Geräte, Schmuck) in zwei separierten Gräbergruppen, also in verschiedenen verwandtschaftlichen Einheiten, bestattet.

Dieses Jahr haben wir alles für die ungarisch-deutsche Forschungstätigkeit vorbereitet. Nächstes Jahr kommen die deutschen Studenten. Die Publikationen, Bücher über die Ergebnisse werden dann in der Bundesrepublik mitgeteilt. Wir hoffen, da diese Zusammenarbeit auch im weiteren Sinn nutzbringend wird.

Dr. Istvan Zalai-Gaál
Wosinsky Komitatsmuseum
Szekszard

Köszöntjük
ÁBRAHÁM

nevű kedves olvasóinkat

Az Ábrahám héber eredetű ószövetségi név. Jelentése a Biblia szerint: a sokaság, a tömeg atyja, fölső atya. A modern nyelvtudomány szerint az előtag jelentése valóban „apa”, az utótag jelentése azonban ismeretlen.

Az ószövetségi Ábrahám pátriárka, aki „atyja mindenkinek, aki hisz”, példaképe a keresztényeknek is, a Krisztus előtti 19-20. században élt.

A név keresztény védőszenkje Szent Ábrahám, a Keletről származó, majd Galliában (a mai Franciaország) szent életét élt remete, 476 körül halt meg.

A Nap két: 5.41 óraker
nyugszik: 19.56 óraker

A Hold két: 19.42 óraker
nyugszik: 4.25 óraker

Mohácsi hírek

A Kossuth Filmszínház emeletén ma, „Napló '50” címmel Martyn Ferenc grafikáiból nyílik kiállítás. A válogatás a pécsi Janus Pannónius Múzeum Képző- és Iparművészeti Osztálya anyagából készült. A tárlatot szeptember 10-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

A Bartók Béla Művelődési Központban 17-én 17 óraker tartja soros összejövetelét a Magyar Demokrata Fórum mohácsi szervezete.

A Börzsöny csöndes berkeiben...

Megmériük, mekkora a nulla

A nullszint, azaz az alapszintű sugárzási viszonyok megállapításához szükséges mérések elvégzését kérte a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság a Börzsöny körzetében, valamint az Ipoly és a Duna itteni szakaszán. Mint Gulyás Agnes, a Kövizig környezetvédelmi mérőállomásának vezetője az MTI-nek elmondta: a mérésekre azért van szükség, mert csehszlovák területen, Muhiánál, a magyar határtól nem messzire atomerőmű épül. Még üzembe helyezése előtt el kell végezni azokat az úgynevezett

nullszint-méréseket, amelyekhez az atomerőmű működésekor a környezetben történt változásokat viszonyítani lehet.

Az Ipoly és a Duna érintett szakaszának vizsgálatára, valamint a levegő, az ülepedő por, a növények, a talaj jelenlegi állapotának felmérése a Paksi Atomerőmű telepítésénél, illetve a környezet nullszintjének megállapításánál már nagy tapasztalattal rendelkező Aldunai Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságot, valamint az Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregész-

ségügyi Kutató Intézetet kérték fel.

A nullszint-mérések elvégzését még az év elején Balogh László, az érintett terület országgyűlési képviselője, a Pest Megyei Tanács elnöke levélben kérte Maróthy László környezetvédelmi és vízgazdálkodási minisztertől.

A méréseket ősszel és tavasszal is el fogják végezni, hogy a vegetáció változását is figyelemmel kísérhessék. A munka anyagi fedezetét a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium bizto-

Ritmus



A Bros-fiúk végnapjainkat élük. A zenekar koncertjeit nem látogatják, félházas stadionokban játszanak. Az ikrek bizonyítani akarják (maguknak és a világnak is), hogy ők ketten is BROS-t tudnak alkotni. A rajongók viszont nem így vélekednek, és persze a zenét sem lehet reklámmal pótolni.

A nemrég hazánkban is járt Kol'n the Gang lemezére a nyugati piacon hatalmas az érdeklődés. A Sweat című album két száma is a sikerlistákat „döngeti”, miközben az együttes Amerikában mutatja be lemezanyagát élőben.

Amerika és persze Európa is Batman-lázban ég. A Denevérember hőstetteit bemutató film bombasiker a mozikban, s hogy a kép teljes legyen, a zenéjét Prince írta, mely a filmhez hasonlóan a siker csúcán áll. Címe: Bad Dance.

Kardos

Lista:

1. Deacon Blue: Whem the World
2. Simply Red: A New Flame
3. Cult: Sonyc Temple
4. Gloria Estefan 'n MSM: Anything For You
5. Soul II Soul: Cleb Classic

Valutaárfolyamok

Érvényben: 1989. augusztus 21-ig.

PÉNZNEM	Vételei árfolyam forintban	Eladási 100 egységre
Angol font	9353,82	9932,40
Ausztrál dollár	4480,50	4757,64
Belga frank	145,19	154,17
Dán korona	782,12	830,50
Finlandi márk	1349,33	1432,79
Francia frank	889,85	955,51
Görög drachma a), b)	35,24	37,42
Holland forint	2695,02	2861,72
Ír font	8111,79	8613,55
Japán yen (1000)	415,40	441,10
Kanadai dollár	5013,76	5323,88
Kuvaiti dinár	19 735,79	20 956,57
Norvég korona	832,39	883,87
NSZK márk	3038,94	3226,92
Olasz líra (1000)	42,24	44,86
Osztrák schilling	431,68	458,38
Portugál escudo	36,39	38,65
Spanyol peseta	48,53	51,53
Svájci frank	3514,87	3732,29
Svéd korona	895,55	950,95
USA dollár	5889,16	6253,44
ECU (Közös Piac)	6291,17	6680,31
Jugoszláv dinár, csekk (1000), b) 24,25		

a) Vászorolható legmagasabb bankjegycímlet: 1000-es
Az államközi megállapodásokon alapuló hivatalos árfolyamok változtatlanul az 1989. június 20-1 közlésnek megfelelően vannak érvényben. Kivéve a lengyel zloty, amelynek árfolyama száz egységre vetítve 4,92 forint.

Nyári örömök



Jó tudni

Tejturmixok

A turmixok úgy készülnek, hogy előbb a gyümölcsöt keverjük el a cukorral, majd tovább verjük, illetve turmixoljuk a tejjel. Turmixgép híján bármelyik ital készíthető úgy, hogy a villával összetört gyümölcsöt elvegyítjük a cukorral, adunk hozzá 1/2 dl tejet, és először habverővel krémszerűvé verjük, majd lassanként beleöntjük a többi tejet.

Aki egyszer megkóstolja a tejes turmix italt, szívesen fogyasztja máskor is. Nyáron lehűtve kitűnő üdítőital: adható reggelire, uzsonnára is. Kisgyermekek táplálásánál is alkalmazható.

Banános turmix: 1 banán, 1/2 citrom leve, 2 kávéskanál porcukor, 1 pohár tej.

Csokoládés tej: 2 gombóc csokoládéfagylalt, 1 1/2 dl tej, 3 cl konyak, 2 kávéskanál tejszínhab, egy késhegynyi kakaó.

Különösen finom ital nyáron, vendégek számára. A csokoládéfagylaltot mixerben vagy habverővel jól elkeverjük a tejjel és a konyakkal. Szörpös pohárba tesszük, a tetejét cukros tejszínhabbal díszítjük, amelyre egy késhegynyi kakaót szórunk.

Epres tej (lehet befőtt vagy mirelit eperből is): 10 dkg eper, 1 kávéskanál méz, 1 1/2 dl tej.

Körtetej: egy fél körte, 2 dl tej, 1 kávéskanál cukor.

Narancstej: 1 narancs leve, 1 kávéskanál citromlé, 1 evőkanál cukor, 1 1/2 dl tej.

Vaníliás tej: 1 1/2 dl tej, 2 gombóc vaníliafagylalt, 1 kávéskanál porcukor, 3 cl konyak vagy rum.

Finomabbá tehetjük turmix italainkat, ha még belekeverünk egy tojás sárgáját is.

Mi mindenre jó a citrom?

- A kemény hús gyorsabban fő puhára, ha egy kávéskanál citromlével locsoljuk.
- Néhány csepp citromlé a vízbe, és a legöregebb krumpli sem feketedik meg.
- A tojás héja sem reped meg, ha a főzővízbe citromot csepegtetünk.
- A karfiol hófehér marad, ha a főzővízbe egy fél citrom levét csavarjuk.
- Alma, körte, gomba nem feketedik meg, ha citromlével locsoljuk.
- Hagyma, fokhagyma, hal szagát a hűsítő deszkáról vagy fakanálról citromlével távolíthatjuk el.
- Ha felvágás előtt a citromot, narancsot kissé fölmelegítjük, több levet kapunk.

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Eco-mix. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben. 11.00: Társalgó. 12.40: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: A magyar nyelv századai. 14.25: Operaságerek. 15.00: Zengjen a muzsika. 15.30: „Muzsikának szép a hangja”. 15.47: Beszélőnéhez. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Szívesen hallgattuk. 17.00: Olvastam valahol. 17.30: Beszéljünk zenéről. 17.50: Jodál Gábor-Aprily Lajos: Négy háromszólamú női kar. 18.00: Lengyel József noteszeiből. 19.15: Hangfotó. 20.15: Filmzene. 20.30: A külpolitikai rovat műsora. 21.00: Népdalest. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. kb. 23.30: Szimfonikus táncok.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Kölyökrádió. 8.45: Az éjféketé táltos. 9.05: Idősebbek hullámhossza. 9.50—11.00: Rivaldafényben. 11.05: Világújság. 11.10: Térkép és útravaló. 11.30: Balatonrádió. 12.10: Vas Gábor nótái. 12.30: Postabontás. 13.05: A tizenöt éves kapitány. 13.29: Sonkolyi Gergely, Isten nyugosztalja meg a szegényt. 14.00: „Ha jobban alkalmazkodtam volna...” 15.05: Pihenődő. 17.05—21.00: Nyári-dő. 17.05—17.30: Tudósítás a vízilabda Európa-bajnokságról. 17.30: Ötödik sebesség. Közben: Közvetítés az úszó Európa-bajnokságról. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Garázs. 19.30: Albumajánlat. Kb. 20.30: Esti kitekintő. 20.50—20.55: Összefoglaló az úszó- és vízilabda Európa-bajnokságról. 21.05: Hét szűk évized. 21.23: Pop-rock műhely. 22.00: Közkívánatra! 23.15: A dzsessz története. 23.55—0.14: Virágénekek.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: Operaegyüttesek. 9.42: Új kompakt lemezeinkből. 10.35: Balletzene. 11.29: Új Eterna-lemezeinkből. 12.02: Zenekari muzsika. 13.05: A heavy metal kedvelőinek. 14.00: Lassus: IV. bűnbánati zsoltár. 14.25: Zenei Tükör. 15.00: Rádiószínház. 15.39: Alicantei Fesztivál 1988. 16.55: Nagy mesterek kamarazenejéből. 18.00: Magyar művészek operafelvételeiből. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Szedgéről. 19.05: Zenekari muzsika. 20.29: A kamarazene kedvelőinek. 21.14: Új lemezeinkből. 22.30: Rádiószínház. 23.22: Richter: Hat darab kürtkvartettre.

TV1

9.00: Képűjság. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10—10.00: Szünidei matiné. 9.10: Smith. 9.35: Változatosság és alkalmazkodás az állatvilágban. 10.00: Stúdió '89. 10.45: Képűjság. 16.25: Hírek. 16.30: Déli videóújság. 16.40: Hírek szlovák nyelven. 16.45: Kézenfogva. 17.15: Alpok-Adria magazin. 17.35: A mi kis ügyeink. 18.50: Betűreklám. 18.55: Népdalkórusok. 19.00: Műsorajánlat. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények. Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Muzsikál a mozi. 20.50: Reklám. 20.55: Új Világ. 21.40: Úszó- és vízilabda Európa-bajnokság. 22.30: Mobil Nagydíj. 23.30: Híradó 3.

TV2

17.25: Képűjság. 17.35: TV2. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: BUMM!!!. 19.00: Búcsú Máriától. 20.23: TV2. 20.40: A Rockhajón. 21.00: Híradó 2.

21.20: TV2. 22.00: A küklöpsz. Kb. 22.55: TV2 Napzárta.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. 13.55: A Skytext oldalai. 14.50: Változó világ. 15.45: Szeretmi. 16.15: The Lucy Show. 16.45: Sylvania. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás-jelentés. 8.02: Egyveleg. 15.30: The Global Chart Show. 16.30: Forró drót. 18.30: Transmission. 19.30: Lemmy Henry. 20.00: Tarzan bosszúja. 21.30: Euromagazin. 21.50: Világhíradó. 22.00: Burke törvénye. 22.55: Barnaby Jones. 00.00: Hírek, időjárás-jelentés, majd Egyveleg.

TV5

16.05: A nagy pecsétőr. 18.05: Hírek, időjárás-jelentés. 18.10: Pihenődő. 18.30: Számoló képzet. 19.00: Számok és betűk. 19.30: A világ állatai. 20.00: Híres hegy-mászások. 20.50: Jazz In. 21.20: Visszhang. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás-jelentés. 22.35: Svájcs és a háború. 23.20: Egyetlen dalért... 00.50: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyell. 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsorjelző. 9.10: Lassie. 9.35: Kimba, a fehér oroszlán. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Ötletek természetbarátoknak. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: A törvénytelenek törvénye. 13.00:

Tévétőzsde. 14.00: Horoszkóp, műsorjelző. 14.05: Niklaas, a flandriai fiú. 14.30: Catweazle. 14.55: Az arany lövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Egészségügyi ötletek. 16.00: Josh. 16.25: Az arany lövés. 16.35: Bonanza. 17.25: Piaci ötletek. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorjelző. 17.50: Automan, a szuperdetektív. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerek. 19.30: Carson és Carson. 20.25: Időjárás. 20.30: Spenser. 21.25: Hírek. 21.30: Férfi a tűzben. 23.30: A nap hírei, sport, időjárás. 23.40: Vigyázat, magasfeszültség! 00.50: Műsorjelző.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: TV-naptár. 8.30: Lódarázs a kaptárban. 9.00: Nyári program. 14.55: Oktatóműsor. 15.25: Műsorismertetés. 15.30: Hírek. 15.40: Rádás program. 16.30: Magyar híradó. 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.55: TV-naptár. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Dokumentumműsor. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek külföldi turisták számára. 19.18: Rajzfilm. 19.30: TV-napló I. 19.53: A mai sport. 20.00: Filmest. 22.35: TV-napló II. 22.55: Hírek külföldi turisták számára. 23.00: Rádás program. 1.00: Hírek. 1.05: A csütörtöki műsor ismertetése.

2. műsor: 19.30: TV-napló. 20.00: Zenei est. 21.30: Hírek. 21.40: Tudományos fórum. 23.10: A csütörtöki műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5. és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.



Új áruk, jó áruk, kedvező ár
— mindez Önnek remek üzlet

Reklámáron:

- férfi kőmosott farmerdzsekik: 2180,— forinttól 2370,— forintig
- farmerdzseki: 1370,— forintért
- férfi orkándzseki: 1840,— forintért
- gyermek- és férfi szabadidőruha: 763–836,— forintig
- bakfis szabadidőruha: 935,— forintért
- férfi szabadidőruha: 1062–1341,— forintig

Csak nálunk:

- Vérnyomásmérő: 5900,— forintért
- Siemens hajszárító: 1500 W: 2400,— forint
- Siemens hajszárító: 2000 W: 2600,— forint
- NSZK hajszárító: 1200 W: 1490,— forint
- DH—22-es massager: 1700–1900,— forintig

Megéri, ha megnézi, bennünk nem fog csalódní!

Újra itt van, újra várja az iskolapad:

- divatos fiú iskolaköpeny: 393,— forintért
- lányka iskolaköpenyek: 230-520,— forintig

Időben szerezze be az iskolaszereket és egységcsomagokat a szekszárdi Skálából!

APRÓHIRDETÉS

Szekszárd belterületén 1,5-2 szobás bútorozatlan távfűtéses lakást bérelnénk. Ajánlatokat: Dátum Lap- és Könyvkiadóba kérjük (16-277).
Jelige: Alma.

DO rendszámú TLX-es Dacia eladó. Szekszárd, Bottyán hegy 13. fsz. 2. Telefon: 11-291 (Pintér) Érdeklődni: 18 óra után lehet.

Két és fél szobás összkomfortos földszinti lakás Pakson eladó. Érdeklődni: Szekszárdon a (74) 12-166/237 telefonon.

Szekszárd belterületén 1-1,5 szobás bútorozott lakást bérelnénk. Ajánlatokat, Dátum Lap- és Könyvkiadóba kérjük (16-277) Jelige: Körte.

Szalkán elágazóhoz közel 525 négyzetméter szőlő lakható tanyával eladó. Érdeklődni: Szekszárd, Szőlő u. 7. Guth

Hirdetését telefonon is feladhatja!



Szekszárd: (74)	16-277	13-603
	14-626	16-854
	11-946	16-184
	12-061	16-094
	11-109	13-773
	14-452	11-672
	15-271	12-471
Dombóvár: (74)	66-799	65-174
Pakson: (75)	11-173	
Tolnán: (74)	40-476	40-317
Gerjenben: (75)	37-060	

Tornyos Kereskedelmi Kft

Faburkolat mintaboltja az alábbi termékeit ajánlja magán- és közületi vásárlóknak:

parketta, (hagyományos és szalag), szegélyléc, falburkoló, képerkeret, hajópadló, barkácslécek

Raktárról azonnali kiszolgálás.

Kurrens anyagok beszerzését vállaljuk.

Mintabolt: Szekszárd, DOMUS Áruház földszintje

Tel: (74) 15-622/22 mellék

VÁRJUK ÖNT

1989. augusztus 20-án
Dunaföldváron
10 órai kezdettel

NEMZETKÖZI MOTORCSÓNAKVERSENYRE, LÉGIPARÁDÉRA.

Amerikai helikopter műrepülése, vízisí, vízijejtőernyő - ejtőernyősök célbaugrása, motoros sárkányrepülők bravúros bemutatója. Divatbemutató, néptánc.

Lampionos csónakfelvonulás, tűzijáték, utcabál, discó.

Hideg-meleg ételek, hűtött italok

Dunaföldvári Vízisportkör Rendezőség

Új könyvek a Babits Kiadótól

Hamarosan megjelenik:

Csáth Géza: Napló

Magyarok 1989/4.

Arany János: Toldi trilógia

(minikönyv)

Petőfi Sándor: János vitéz

(minikönyv)

A minikönyvek korlátozott példányszámban, díszes kivitelben kerülnek kiadásra.

Megrendelhető a kiadónál:

7100 Szekszárd, Pf.: 237.



SZEKSZÁRD

Házigazda: Sport- és Szabadidőközpont

8.00—12.00

SPORTPROGRAMOK

— „Pályán maradni” — alkalmi csapatok részvételével kispályás foci, kosárlabda, kézilabda; 7 m-es rúgás; asztalitenisz, aerobic, kondicionálóterem, szauna; gyógyító talpmasszás

17.00

SZÓRAKOZTATÓ PROGRAMOK

Térszene — Szekszárdi Német Nemzetiségi Baráti Kör Fuvószenekara; Hólégballon bemutató; Könyvkiadás; Pop-Expressz, Metal Hammer újságos stand;

18.00

ÜNNEPÉLYES KENYÉRSZEGÉS

Az új kenyeret megszegi Szabó József a Tm-i Sütőipari Vállalat igazgatója

SZABAD FÓRUM

Politikai eszmecsere az FKgP, az MDF, az MSZDP, az MSZMP, a Megyei Tanács és a Néppárt képviselőivel. Műsorvezető: Bába Iván a DÁTUM főszerkesztője

19.30

Muzsai András gitárművész

20.00

SZABADTÉRI DISCO

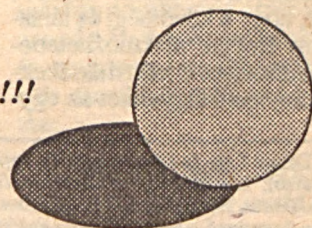
— a Pop Expressz, Metal Hammer sztárvendégeivel

22.00

ARÉNA DISCO

— Napoleon BLD — Vincze Lillával

EGÉSZNAPOS BÜFÉ !!!





Forróság

Folytatódik a naps, száraz, igen meleg idő. A hajnali órákban párásodik a levegő, néhol ködfoltok is kialakulnak. Gyenge marad a változó irányú szél. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet 15 és 20 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet szerint 31, 36 fok között alakul.

Nyers Rezső Nagymaros ellen szavazna

Az MSZMP ellenzékbe is mehet

A majdani általános választásokon az MSZMP várhatóan a szavazatok több mint egyharmadát meg tudja szerezni, de a szabad választások bármilyen eredményét kész tudomásul venni — jelentette ki Nyers Rezső, az MSZMP elnöke az osztrák televízióknak adott interjújában. Paul Lendvai kérdéseire válaszolva kifejtette, hogy az időközi választások alapján nem volna helyes az egész országra vonatkozó következtetéseket levonni, mert a majdani általános választásokon mintegy tíz párt fog indulni. Az MSZMP várhatóan ezután nem egyedüli pártként, kormányoz majd — nyilatkozta Nyers. Nem tartotta valószínűnek, hogy az MSZMP súlyos vereséget szenved, de erre az esetre elképzelhetőnek tartotta, hogy az MSZMP ellenzékbe vonul. A kérdés csak az — tette hozzá —, hogy ez az ország vagy a többi párt érdekét szolgálja-e? Arra a kérdésre, hogy a Szovjetunió elfogadna-e egy koalíciós kormányt az MSZMP vezetése nélkül, Nyers Rezső azt fejtette, hogy a Szovjetunió nem ismerne el egy vele szemben ellenséges rendszert, mint amilyen a Horthy-rendszer volt. Egy osztrák típusú politikai rendszert megfelelő körülmények mellett elismerne Moszkva — mondta az MSZMP elnöke, de rámutatott, hogy a jelenlegi kelet-európai helyzet nem érett ahhoz, hogy Magyarország ugyanúgy semleges legyen, mint Ausztria.

Az erőviszonyok megváltoztatása bármelyik oldalon destabilizációhoz vezetne — állapította meg.

A gorbacsovi politika visszahívása esetén nehezebb lenne megvalósítani a magyarországi reformfolyamatot, de nincs közvetlen kapcsolat a kettő között — mondta —, s emlékeztetett arra, hogy már a Kádár-korszakban is megmutatkozott ez, amikor Magyarországon nem brezsnyevi gazdaságpolitikát folytattak. A Magyarország és többi más szocialista ország közötti problémákban nincs szó Magyarország elszigetelődéséről, hanem arról, hogy az állampolgári jogok biztosítását illetően Magyarország továbbfejlődött, a többi országhoz képest előretért. A többi ország is ezen az úton jár, csak lassabban halad. Nekik is ezt az utat kell járniuk — mutatott rá.

— Magyarország és Románia között nagyon komoly politikai problémák feszülnek, amelyeket jelenleg nem tudunk megoldani — nyilatkozta. Mint elmondta, a Varsói Szerződés csúcstalálkozóján lezajlott kétoldalú magyar-román találkozón Ceausescu elnök ideálisnak, míg a magyar fél problémátikusnak minősítette a nemzetiségek romániai helyzetét. A bős-nagymarosi vízlépcsővel kapcsolatban Nyers Rezső úgy nyilatkozott, hogy parlamenti szavazás esetén a nagymarosi rész megépítése ellen szavazna.

Holnap

számunkból

megtudhatják,

hogy függ össze

a kisgazdapárti főtítokár emlékeztetése és a pártegység.

Ne csak alig legyen Aliga!

Az Ifjúsági Demokrata Fórum követelése

Balatonaliga a felszabadulás után az ország egyik leginkább elrontott települése lett. Megszabadították főtútcájától, centrumától, templomától, vízpartjától. Nincs megfelelő méretű és minőségű strand, ráadásul a főtúca lezárása miatt ez is mehezen megközelíthető. Gyalogosan meredek hegyoldalon kell leereszkedni, ami az idősebbeknek lehetetlen, autóval pedig csak több kilométeres kerülővel lehet idejutni. A katolikus hívők gyakorlatilag az utcán tartják istentiszteletüket. Ezeknek a problémáknak az az oka, hogy a pártüdülő bekebelezte Aliga központi részét.

Követeljük, hogy az MSZMP adja vissza a község lakóinak és nyaralóinak, amit elvett:

- az aligai főtútcát;
- a hajókikötőt a mólóval;
- a part egy olyan részét, ahol strandot lehet kialakítani;
- a templomot, amit disz-cová (!) alakítottak;
- tegyék lehetővé, hogy az üdülő területén lévő jól felszerelt boltokban (sportbolt, könyvesbolt stb.) mindenki vásárolhasson, mivel a közelben nincsenek hasonló üzletek.

Követelésünk alátámasztására aláírásgyűjtő akciót kezdeményezünk.

Beszélgetés Paskai László bíboros, esztergomi érsekkel

„Az ember természeténél fogva Istent kereső lény”

Az augusztus 20-i megemlékezésekről, az ünnep mondanivalójáról, a Magyar Katolikus Püspöki Kar közleményének egyes tartalmi kérdéseiről, II. János Pál tervezett magyarországi látogatásáról nyilatkozott Paskai László bíboros, esztergomi érsek. A magyar katolikus egyház vezetője elmondta, hogy idén szorosabban kapcsolódnak egymáshoz a társadalmi és egyházi megemlékezések.

Ismét lesz Szent Jobb körmenet Budapesten, régen ez nemcsak egyházi jellegű megemlékezés volt, hanem társadalmi esemény is. A legutolsó körmenet 1947-ben volt, Mindszenty József bíboros, hercegprímás vezette. Most, a délután 5 órakor kezdődő szentmise után indul a körmenet, amelyen szintén ott lesznek a társadalmi élet reprezentánsai, a diplomáciai tisztviselők képviselői.

A bíboros szerint ez „külső jelkép is ahhoz, hogy magyarságunknak a társadalmi, közösségi életben is a múlt hagyományaira kell épülnie. A másik mondanivaló abban találok meg, hogy a közösségi és társadalmi élethez nélkülözhetetlenül szükséges erkölcsi értékekre irányítja a figyelmet az egy-

házi és társadalmi megemlékezés egyaránt. A közösségi életben erre mindenképpen szükség van. Egy harmadik mondanivalót is látok, s ez a közösség kiemelése. A körmenet közösséget jelent és a közösségi felelősségtudat éppen a mai társadalmi életünkben nagyon is lényeges vonás. Felelősek vagyunk egymásért, segítenünk kell egymást és a történelmi folyamatosságot fönnt kell tartani, a múlt teherét elviselni, vállalva akarjuk a jövőt építeni, közösségileg”.

— *Bíboros úr, a Magyar Katolikus Püspöki Kar állásfoglalást tett közlése az egyházi és társadalmi élet megújításáról. Ez a fontos dokumentum egyebek között azt mondja: „A felgyülemltet problémák megoldása számos feladatra kötelez, de egyben veszélyeket is hordoz magában”. Milyen veszélyekre kell gondolnunk?*

— A nyilatkozatban szó esik a veszélyekről is. A társadalmi problémák megoldásához lényegesen hozzátartozik a megfontoltság, a meg gondolt-ság kérdése. Ezek hiányát gyakorta tapasztaljuk. Veszélyt rejt a kapkodás jelensége. Új lehetőségek nyílnak és ezekben a kapkodás vonásai is megfigyel-

hetők. A magyar embernek a párbeszédre való készségben még nagyon sokat kell tanulnia. A nézetekben való különbözőség igen könnyen csap át személyi feszültségekbe, személyi ellenségeskedésekbe. Veszélyt rejt magában az is, hogy gyorsan szeretnénk — és kellene is — eredményeket elérni, ám az ehhez szükséges megfelelő elvi, eszmei alap, a távlati gondolkodásra való beállás még sokszor hiányzik. Veszélyt jelent, hogy mennyire tudunk élni a szabadsággal. Mert a szabadsággal vissza is lehet élni és az már szabadoszággá válik. Itt csak egyre utalnék: a szabadoság nagyobb lehetősége nyílt meg előttünk, de már arról beszélnek, hogy kellenek-e, legyenek-e szex-shopok. A szabadoszágnak ez a jele társadalmi szempontból káros.

— *Az egyház történelmi tevékenységének tárgyilagos értékelése a nemzet öntisztulási folyamatának elodázhatatlan része. Ezt a dokumentum is le-szögezi: „A történelmi múlt tárgyilagos feltárása, a tények rögzítése igen fontos feladat: A püspöki kar egyháztörténelmi bizottsága a katolikus egyházra vonatkozóan már megkezdte a munkát.” Ezzel kapcsolatban*

Ön milyen kardinális pontokat jelölne meg?

— A történelmi múlt rögzítése, feltárása ez esetben lényegében az elmúlt négy évtizedre vonatkozik. Ebben az időben, főleg kezdetben, az egyház a hivatalos ideológia szerint mint társadalmilag negatív jelenség szerepelt és ennek megfelelően születtek olyan rendelkezések, törvények, amelyek a működését is visszahívották, illetve amelyek a hívek körében is félelmet okoztak. Ezek feltárása, rögzítése gyakorlatilag nem történt meg. A dokumentációkban, történelmekönyvekben nem lehetett rólok tudomást venni, illetve nem voltak nyilvánosak. Tehát ez az egyik terület. Vagyis az, hogy miképpen alakult az egyház élete. Én azt a kifejezést szoktam használni, hogy 1948 után az egyház kényszerpályára került és ott kellett keresnie a kibontakozás lehetőségeit. A másik, hogy a vallási meggyőződés miatt papok, szerzetesek és hívek, sőt főpapok is igen sok zaklatásnak voltak kitéve. Konceptciós perek áldozatai lettek. Börtönbe került igen sok pap azért, mert jól végezte, vagy akarta végezni a munkáját. Köz-el 12 ezren kényszerültek el-

hagyni a kolostorokat 1950-ben anélkül, hogy bármiféle megoldást kaphattak volna. Miképpen próbálták megtartani az azonosságukat, sőt, adott esetben a veszélyt is vállalva, titkos formában utánpótlásról is gondoskodtak.

— *Az MSZMP tagjaira bízta a lelkiismereti és vallásgyakorlás szabadoságát. Önnek mi a véleménye erről?*

— Történelmi tapasztalat igazolja, hogy a vallás hozzá-tartozik az ember életéhez. Az ember természeténél fogva Isten kereső lény. Egy ilyen álláspontot csak örömmel lehet fogadni. Az MSZMP-nek ebben a döntésében azt látom, hogy a mai társadalmi megújulásban a főzárkózást is keresi olyan értelemben, hogy ne ideológiai párt legyen, hanem társadalmi pártá váljon a magyar közéletben. Egyéni véleményem az, hogy az MSZMP-nek szüksége van a jelenlegi körülmények között arra, hogy valóban mint társadalmi és mint ideológiai párt szerepeljen. Az ideológián itt elsősorban a vallással való kapcsolatát értem és nem a társadalmi modellre gondolok.

— *Magyarországon fokozott érdeklődés tapasztalható*

II. János Pál tervezett látogatása iránt. Mi a Szentatya véleménye a magyarországi utazásról, illetve annak programjáról?

— A Szentatya nagyra becsüli a magyar népet, a régi lengyel-magyar barátság gondolatát él az ő lelkében is.

A látogatással kapcsolatban javaslatunk egyelőre az időpontra szól, s ez 1991 őszre. Mert nekünk is időre van szükségünk a felkészüléshez, amelynek egyik lényeges eleme a vallási életben való megújulás. Az elkövetkező két esztendő erre is szolgál. Éspedig abból a szempontból is, hogy a pápalátogatás ne csak egy különleges esemény legyen — amelyre visszaemlékszünk, vagy elfeledjük — hanem olyan tény, amely a vallási élet megújulását erősíti és később is megtermi gyümölcsét. Az eddigi gyakorlat szerint csak a látogatás előtt egy évvel adnak végleges választ arra, hogy elfogadják-e, módosítják-e az általunk javasolt programot. A magam részéről úgy gondolom, hogy négy, legfeljebb öt-napos látogatásra számíthatunk.

(MTI-Press)

Kapható:

Baranya, Fejér, Somogy, Tolna, és Zala megyében, valamint Budapesten és Baján